

כל מערכת הצורות

מבחינת הבערות

מותאם 70%

13 מבחנים

כולל חורף תש"ף 2020

לאצה ישלח

www.bagrut11.com קל וחומר בלשון

מערכת הצורות – מותאם 70% – 1

1. א. בכל משפט מודגש פועל בצורת בינוני, נקבה. ציין את השורש ואת הבניין של כל פועל.

הפועל	השורש	הבניין
הרופאה מנחה (מְנַחֶה) את החולה בעת השחרור מאשפוז.		
אפליית הנשים נדונה (נִדְוֶנָה) לאחרונה בהרחבה בכלי התקשורת.		
העובדת טענה שאינה מופליית (מְפַלֶּית) לרעה.		
התנועה הפמיניסטית נודעת (נוֹדַעַת) בפעילותה להשגת שוויון לנשים.		
יש מקומות שבהם העבודה משתנה (מְשַׁתְּנָה) על פי הצרכים.		
לא כל אישה מוכנה (מוֹכְנָה) לעבוד מספר רב של שעות בשבוע.		
הרשות המקומית מושלת (מוֹשְׁלֶת) ביישוב ביד רמה.		
הנהלת הרכבת מורה (מוֹרָה) לעובדים לחזור לעבודה.		

ב. בחר באחת מצורות הבינוני שבטבלה, שמשמשת בעברית גם בתפקיד של שם עצם, כתוב משפט, ושבץ בו את המילה בתפקיד שם עצם.

2. א. לפניך צירופים ומשפטים שבהם מילים מודגשות.

התלמיד הַנִּיד בראשו.

נִיד הוא אדם שעובר ממקום למקום.

את המכשיר הזה אפשר לְנִיד במפעל על פי הצרכים.

נִידת משטרה.

כושר הַנִּידות שלו יכול להיפגע בעקבות תאונה.

חלה הַנִּידה חדה בשער השקל.

(1) ציין את השורש המשותף לכל המילים _____

(2) העתק מבין המילים המודגשות רק את הפעלים, וליד כל פועל

כתוב את הבניין שלו.

(3) העתק מבין המילים המודגשות רק את שמות העצם, וציין ליד

כל שם את דרך התצורה שלו.

ב. הקף את המילים השייכות לאותה גזרה של המילים המודגשות

שבסעיף א.

הקמתי (הקמתי), ניסיתי (נסיתי), הובלתי (הובלתי),

מְצַאתי (מְצַאתי), הונפתי (הונפתי), התפניתי (התפניתי)

3. א. לפניך קטע על פי מאמרה של דפנה יזרעאלי (טקסט 1) שהודגשו בו שמות במשקלי שמות הפעולה.

תקופות אלה הצטיינו ביצירתיות חברתית, **בערעור** על מוסכמות ו**בעריכת ניסויים** בדפוסי חיים חדשים. רבים מן המכשולים שהפריעו ל**בנייה** מחודשת של תפקידי גברים ונשים צומצמו, ונוצרה **הזדמנות להגדרה** מחדש של התפקידים המסורתיים ושל היחסים בין גברים לנשים. לפני **העלייה** ארצה היה שוויון הנשים מובן מאלין, והוא התבטא ב**שילוב** שני המינים בקבוצות ובפעולות של הארגונים. כשהגיעו ארצה נשללה מן הנשים ההזדמנות לכבוש תחומי עבודה חדשים כמו החקלאות וה**שמירה**.

מבין השמות המודגשים העתק ארבעה שמות במשקלי שמות הפעולה בבניינים **שונים**. ציין את הבניין של כל שם פעולה.

שם _____, הבניין: _____
שם _____, הבניין: _____
שם _____, הבניין: _____
שם _____, הבניין: _____

ב. לפניך שלושה צמדים של שמות פעולה. לכל צמד – שורש משותף.

הלְוָאָה הַלְוִיָּה
הוֹדְדָה הוֹדְדָה
הַשְׂרָיָה הַשְׂרָאָה

(1) ציין בקו שלאחר כל צמד את השורש המשותף של המילים בצמד.

(2) בחר בצמד אחד, וכתוב משפט או צירוף לכל מילה.

משפט / צירוף למילה הראשונה

משפט / צירוף למילה השנייה

ג. לפניך צמד נוסף, שכל מילה בו גזורה משורש אחר.

וְדוּי _____ וְדוּא _____

ציין את השורש של כל מילה.

4. א. לפניך קטע, ובו שמונה שמות מודגשים.

שוויון מגדרי בין גברים לנשים אין פירושו שעל הנשים להיות דומות לגברים, אלא שה**שוונות** של הנשים לא תפגע באפשרויות שלהן להתקדם. למשל ה**זכות** של אימהות לילדים קטנים ליהנות מקיצור שעות העבודה, והבחירה של נשים רבות במשרה המאפשרת להן **גמישות** בשעות העבודה, לא אמורות לפגוע ב**יכולת** שלהן להגיע לתפקידים בכירים, ולא אמורות למנוע מהן **ביטחון** בתעסוקה.

לפניך טבלה ריקה.

מיין בטבלה את השמות לפי דרך התצורה שלהם, וכתוב בראש כל עמודה את דרך התצורה של השמות בה.

ב. (1) לפניך קבוצת שמות.

הקף את השם היוצא דופן מבחינת הגזרה.

שְׂטוֹת חֲטוּי קָעוֹת נְקוּי

(2) לפניך צירופים ובהם שמות מודגשים.

הקף את השם המודגש שהצורן הסופי בו הוא □ ני.

צירוף שמני מסלול עיוני שימוש חסכוני טיעון הגיוני

(3) לפניך קבוצת שמות.

הקף את המילה שלא חדרה אל העברית מן הלעז.

בלון סבון סלון מכון

מערכת הצורות - מותאם 70% - 2

1. א. בכל משפט יש פועל מודגש. ציין את השורש ואת הבניין של כל פועל.

הפועל	השורש	הבניין
השקעה בחינוך לתזונה בת־קיימה תניב (תְּנִיב) פְּרוֹת.		
קיומם של תנאי סביבה מתאימים לבני אדם מותנה (מְתַנֶּה) בתפקוד התקין של המערכת האקולוגית.		
יש לעורר (לְעוֹרֵר) בציבור מודעות להשפעותיה של תעשיית המזון על הרגלי הצריכה שלנו.		
כל אדם יכול (יְכוֹל) לשנות את הרגלי התזונה שלו.		
הילדים התנסו (הִתְנַסּוּ) באכילת מזונות חדשים.		
תשתיות כדור הארץ מידרדרות (מִדְרָדְרוֹת) בקצב מהיר.		
הגננות דחו (דָּחוּ) את מסיבת הסיום למועד אחר.		

- ב. לפניך שני משפטים, ובהם מודגשות שתי צורות פועל.
- (1) סימני הפגיעה בכדור הארץ **גלויים** (גְּלוּיִים) לעינינו.
 - (2) בדבש **מצויים** (מְצוּיִים) רכיבי מזון החשובים לחי ולצומח.
- במה צורות הפועל **גבדלות** זו מזו? **הקף** את התשובה הנכונה.
 - בבניין בזמן בגוף בגזרה
 - הסבר את תשובתך.

5. א. לפניך קטע שחסרים בו חמישה **פעלים**. קרא אותו, וכתוב בכל מקום ריק את **הפועל** המתאים על-פי השורש שבסוגריים. אין צורך לנקד.

אף על פי שבשנים האחרונות _____ (צ-ר-פ) נשים רבות לשוק העבודה, עדיין יש נשים ש _____ (ק-ש-י/ה) להתקבל לעבודה ולהתבסס בה לעומת גברים. במקומות עבודה רבים סבורים שהאישה אינה המפרנסת הראשית, ושהמשכורת שהיא _____ (ר-ו-ח) היא משכורת שנייה. מחקרים _____ (ר-א-י/ה) כי בתחומים מסוימים למעלה ממחצית הנשים נושרות מן העבודה בגילים 35-40. יש הסבורים כי נשירת הנשים _____ (ג-ר-מ) בגלל הקושי שלהן לשלב בין עבודה למשפחה.

ב. לפניך קטע שחסרים בו שבעה **שמות**. קרא אותו, וכתוב בכל מקום ריק את **השם** המתאים על-פי השורש שבסוגריים. אין צורך לנקד.

נשים רבות העומדות בראש משקי בית נאלצות לפתח שיטות שונות ל _____ (ש-ר-ד) כלכלית. פיתוח עסקים קטנים יכול לסייע לשנות את המצב הכלכלי של נשים. משום כך נשים רבות בעולם עוסקות ביזמות. לפני כשתים־עשרה שנה הפעילה אחת המכללות בארץ תכנית ל _____ (ע-ד-ד) יזמות. _____ (ש-ת-פ) נשים בתכנית יכולה לתרום ל _____ (ע-צ-מ) אישית ולחיזוק ה _____ (ד-מ-י/ה) העצמי שלהן. שילוב נשים יתרום ל _____ (ע-ל-י/ה) חלקן בשדרת הניהול והיזמות של ה _____ (ד-י-ו-נ).

2. לפניך משפטים, ובהם מילים מודגשות.

- אם נשנה את הרגלי האכילה נִוְרִישׁ עולם טוב יותר לדורות הבאים.
- הורים רבים אינם מְוַשְׁיִים לילדיהם לאכול ממתקים.
- תכונות גנטיות עוברות בתוֹרְשָׁה.
- מי שמנוי בספרייה רְשָׁאי לשאול ממנה ספרים.
- הילדים קיבלו רְשׁוּת לאכול ממתקים פעם בשבוע.
- כל ילד חייב להכיר את מוֹרְשֵׁת עמו.
- אני מקפיד לתקן את המכונית רק במוסך מְרֻשָּׁה.

א. מיין את המילים המודגשות לשתי קבוצות על פי השורש שלהן, וציין בראש כל עמודה את השורש של כל קבוצה.

ב. ציין את הבניין של הפועל נִוְרִישׁ.

ג. הפועל מְוַשְׁיִים משמש גם במשמעות אחרת – שונה מזו שבמשפט בראש השאלה.

כתוב משפט שבו ישמש הפועל במשמעותו האחרת.

ציין את השורש ואת הבניין של המילה מְוַשְׁיִים במשפט שכתבת.

לאצה ישלח / קל וחומר בלשון

3. א. לפניך צירופי סמיכות, ובכל אחד מהם מודגש השם הראשון (הנסמך).

(1) ציין את השורש של כל אחד מן השמות המודגשים.

_____	החמרת העונש
_____	הסרת מגבלות
_____	הקניית ערכים
_____	הובלת ציוד

(2) ציין את המשקל המשותף לשמות המודגשים.

(3) לפניך צירוף סמיכות, ובו שם מודגש.

הרגלי אכילה

מה המשותף למשקל של שם זה ולמשקל של השמות המודגשים בתת-סעיף (1)?

ב. לפניך שמות.

גְלוּת בְּרִיאוֹת קִיּוּמוֹת הַתְּנַגְדוֹת מְהוּת
מיין את השמות בטבלה שלפניך לפי דרך התצורה שלהם, וכתוב בראש כל עמודה את דרך התצורה של השמות בה.

4. א. לפניך שתי קבוצות של שמות.

בכל קבוצה הקף את השם היוצא דופן מבחינת הגזרה.

(1) מדינה, משימה, מחיקה, מניפה

(2) גלאי, בנאי, זכאי, קנאי

ב. לפניך קבוצת שמות.

הקף את השם היוצא דופן מבחינת משמעות הצורך הסופי.

מונחון, חידון, תקנון, הליכון

ג. לפניך שלושה צמדי מילים.

דרמה – נחמה

אקולוגיה – מטרייה

מזון – בלון

(1) בכל צמד הקף את המילה הלועזית.

(2) בנוגע לכל מילה עברית –

- אם היא נוצרה בדרך של שורש ומשקל, ציין את השורש שלה.
- אם היא נוצרה בדרך של בסיס וצורן סופי, ציין את הבסיס שלה.

ב. לפניך שני משפטים, ובכל אחד מהם מסומנת בקו המילה סביבתי.

(1) החברה להגנת הטבע מפעילה תכנית לחינוך סביבתי שמטרתה

לקדם את ערכי השמירה על הטבע והסביבה בקרב הדור הצעיר.

(2) בסביבתי הקרובה רבים מדברים על חשיבות המזון הבריא.

ציין את סוג הצורן הסופי במילה "סביבתי" בכל אחד מן המשפטים
(צורן גזירה או צורן נטייה) ואת משמעותו.

משפט (1): סוג הצורן _____ משמעותו _____

משפט (2): סוג הצורן _____ משמעותו _____

קיץ תשע"ו – 70% מותאם חצב ברק – הטיול השנתי

מערכת הצורות – מותאם 70% - 3

1. א. בכל משפט יש פועל מודגש. ציין את השורש ואת הבניין של כל פועל.

הפועל	השורש	הבניין
חלוצי החינוך הלאומי חשו (חָשׂוּ) שיש לחזק את הזיקה של הנוער לארצו.		
הטיולים השתלבו (הִשְׁתַּלְּבוּ) בתהליך הבניית הזהות הלאומית.		
לאחר מלחמת יום הכיפורים נוספו (נוֹסְפוּ) לטיולים תכנים בתחום איכות הסביבה.		
בטיולים כיום אפשר לבלות (לְבַלּוֹת) בפינות פיקניק ובברכות מים.		
רבים מן הטיולים כיום מאופיינים (מְאֻפְּיָנִים) בפעילויות חברתיות.		
המדריכה הפנתה (הִפְנִינָה) אותי לחובש.		
כששמענו על היציאה לטיול נמלא (נִמְלָא) לבנו שמחה.		

5. א. לפניך קטע מן המחזה לילדים "עוץ לי גוץ לי" שכתב אברהם שלונסקי

(כפי שהופיע באתר האקדמיה ללשון העברית). בקטע הודגשו מילים.

נִזְדַּמְן לִי בֵיתוֹן קֶטְנָטָן
כְּנִגַּד עֵינַי, זְעֵטוֹט כָּזָה,
פֶּעֶטוֹט כָּזָה, בֵּית - כְּזִית!
מִנְגֵּד לוֹ מְדוֹרְנָת דּוֹלְקָת,
וּמִסְבִּיב לְמְדוֹרְנָת מְכַרְכֵּר
לוֹ אֵיזָה בְּרִנְשׁוֹן, וְהוּא
עַל־בְּלוֹב כָּזָה, זְעָרוֹר
כָּזָה... אֶכֶן בְּרִנְשׁוֹן קֶטְנָטָן,
אִישׁוֹן־פֶּזִיזוֹן כָּזָה, מְצַחִיקוֹן כָּזָה...

(1) ציין את המשמעות המשותפת לכל המילים המודגשות.

(2) מייך בטבלה שלפניך את המילים המודגשות,

שורש ומשקל	בסיס וצורן סופי

ב. לפניך שני משפטים, ובכל אחד מהם מודגש פועל.

(1) הקלע **יורה** (יֹרֵה) חצים למטרה.

(2) המדריך **יורה** (יֹרֵה) לנו את הדרך.

- במה צורות הפועל **נבדלות** זו מזו? **הקף** את **התשובות** הנכונות.
- בשורש **בבנין** בזמן בגוף
- פרט את תשובותיך.

2. א. לפניך משפטים, ובהם פעלים מודגשים.

- לאחר מלחמת ששת הימים חשו ישראלים רבים שהם

שבים (שָׁבִים) אל ארץ אבותיהם.

- החלוצים **יישבו** (יִשְׁבוּ) את עמק יזרעאל.

- הסיפור **שבה** (שָׁבָה) את לבי.

- המדריכים **הושיבו** (הוֹשִׁיבוּ) אותנו בקבוצות.

- המדריכה ביקשה מכל החניכים: "**שבו** (שָׁבוּ) על הקרקע".

- אדם זה **שבוי** (שָׁבוּי) בסיסמאות ריקות.

- המדריך **השיב** (הִשִּׁיב) על שאלות החניכים.

- לקראת ארוחת הצהריים **התיישבנו** (הִתְיַשְׁבְּנוּ) מתחת לעץ.

- התרמיל שאבד לי **הושב** (הוֹשַׁב) אליי.

(1) בטבלה שלפניך מייין את הפעלים המודגשים לשלוש קבוצות,

על פי השורש שלהם.

ש-ו-ב	ש-ב-י/ה	י-ש-ב

(2) העתק שני פעלים השייכים לאותו בניין, וציין את הבניין שלהם.

_____ הבניין: _____

ב. לפניך שלושה משפטים. בכל אחד מן המשפטים מודגש שם.

מן השורשים המצוינים בטבלה, ציין את השורש של כל אחד מן השמות.

- בטיול ראינו **מושבה** (מוֹשְׁבָה) של נמלים.

- כל חניך קיבל **תשובה** (תְּשׁוּבָה) על שאלותיו.

- גוזל של עוף דורס משוחרר מן ה**שבוי** (שָׁבוּי) לאחר החלמתו.

3. א. לפניך שמות פעולה בבניינים שונים.

השוואה, הסתודדות, בריחה, התארגנות, הודעה,

הבנה, לידה, אפייה, קימה, התנסות

מייין בטבלה את שמות הפעולה לפי בניינים, וציין את הבניין של

כל קבוצה.

ב. לפניך הנחיות לטיול מוצלח.

- **לשתות** (לְשַׁתוֹת) הרבה מים.

- **להתוות** (לְהִתְוֹת) דרך.

- לא **לתעות** (לְתַעוֹת) בדרך.

- **להשתטות** (לְהִשְׁתַּטּוֹת) קצת.

— ציין את הגזרה המשותפת של שמות הפועל המודגשים.

— ציין ליד כל אחד משמות הפועל את השורש שלו.

— כתוב שם עצם (אך לא שם פעולה) הנגזר מן השורש של שם

הפועל **להשתטות** (לְהִשְׁתַּטּוֹת).

- דרך התצורה של שמות התואר בקבוצה (2) היא בסיס וצורן סופי.
בחר באחד השמות בקבוצה (2) ופרט את דרך תצורתו.

5. א. לפניך שתי קבוצות של שמות.

בכל קבוצה הקף את השם היוצא דופן מבחינת הגזרה.

- (1) קריין בכיין קניין זכיין
(2) מרמה מצוה משנה משחה

ב. לפניך שלוש קבוצות של שמות.

בכל קבוצה הקף את השם היוצא דופן מבחינת דרך התצורה.

- (1) יהלומן תעשיין מסעדן שקדן
(2) עלייה תיקייה תמיהה שגיאה
(3) פתרון ירחון ספרון רבעון

ג. לפניך רשימת מילים. הקף את המילה שיש בה צורן נטייה.

מבוכה מלוכה מתונה מלונה

ד. לפניך שלושה משפטים ובהם מודגשת המילה שנתני.

- (1) כל מה שהייתי צריך לדעת למדתי בטיול השנתני.
(2) אני עוד זוכר את שנתני הראשונה בבית הספר.
(3) כל הלילה נדדה שנתני ולא הצלחתי להירדם.

- ציין את סוג הצורן הסופי (צורן נטייה או צורן גזירה) שיש במילה "שנתני" בכל אחד מן המשפטים.

• לפניך שתי המילים שנה, שינה

ציין ליד כל אחת מהם את מספר המשפטים שבהם היא הבסיס של המילה "שנתני" המסומנת בקו.

שנה (שְׁנָה) _____
שינה (שִׁנָּה) _____

4. א. לפניך שמות בתחום הטיול, הסיירות והגאוגרפיה.

מתלול (מְתָלּוּל) — מדרון תלול

חולית (חֹלִית) — דיונה, גבעה של חולות נודדים

מחנאות (מְחַנְאוֹת) — פעילות פנאי בחיק הטבע הכוללת

הקמת מחנה ולינה באוהל או תחת

כיפת השמים

מצוק (מְצוּק) — סלע זקוף וגבוה המתרומם בזווית אנכית

מאהל (מְאַהֵל) — מחנה של אוהלים

מיין בטבלה שלפניך את השמות לשתן קבוצות על פי דרך תצורתם.

שורש ומשקל	בסיס וצורן סופי

ב. לפניך שתי קבוצות (1)-(2) של שמות צמחים ארץ-ישראליים.

המילים המודגשות הן שמות תואר.

(1) שְׁשִׁית מצויה (מְצוּיָה),

סגולית מחומשת (מְחַמְשֶׁת),

יצהרון מכסיף (מְכַסִּיף),

דובדבן שרוע (שְׂרוּעַ) (בתמונה)

(2) עציון פרסי (פְּרָסִי), מסורן סרגלני (סְרַגְלָנִי)

• כתוב את הבניין שממנו נגזר כל אחד משמות התואר בקבוצה (1).

מצויה (מְצוּיָה) _____

מחומשת (מְחַמְשֶׁת) _____

מכסיף (מְכַסִּיף) _____

שרוע (שְׂרוּעַ) _____

מערכת הצורות - מותאם 70% - 4

1. א. לפניך שבעה משפטים. בכל משפט יש פועל מודגש (ובסוגריים אותו הפועל מנוקד).
ציין בטבלה את השורש ואת הבניין של כל אחד מן הפעלים.

	הפועל	השורש	הבניין
(1)	מערכות החינוך תוכננו (תִּכְנְנּוּ) לפי צורכי החברה במאה ה-19.		
(2)	מערכות החינוך התאימו לתקופה שבה הן הוקמו (הוֹקְמוּ).		
(3)	ממשלות רבות כופות (כּוֹפְוֹת) מבחנים סטנדרטיים על בתי הספר.		
(4)	ממשלות מאמינות כי מתן הזדמנות להיבחן שוב יעלה (יַעֲלֶה) את ממוצע הציונים.		
(5)	רובינסון מודה (מוֹדֶה) שיש גם צדדים חיוביים במערכת החינוך.		
(6)	בשנים האחרונות השתרשה (הִשְׁתַּרְשָׁה) התפיסה שיש לטפח תלמידים יצירתיים.		
(7)	כדי להיווכח (לְהוֹכִיחַ) בתרומתה של היצירתיות לחיינו, די לראות את התפתחות הטכנולוגיה.		

- ב. כתוב את שם הפועל של הפועל **יעלה** (יַעֲלֶה) שבמשפט (4).

- כתוב את צורת **עבר**, **נסתר** של שם הפועל **להיווכח** (לְהוֹכִיחַ) שבמשפט (7).

2. לפניך משפטים, ובכל אחד מהם מודגשת מילה (בסוגריים אותה המילה מנוקדת).

- השדות **מוצפים** (מוֹצְפִים) במי הנהר שגאה.
 - בעריכת לוח השידורים מתחשבים בטעמים של **הצופים** (צוֹפִים).
 - **הצפת** (הַצְפָּת) השוק במוצרים מיובאים עלולה לפגוע בתעשייה המקומית.
 - **צפוי** (צְפוּי) לנו חורף קר מן הרגיל.
 - **מצפים** (מְצַפִּים) מן המייקרים לחשוב ביצירתיות.
 - נמרה **נצפתה** (נִצְפְּתָה) באזור הנגב.
 - עלינו לעמדת ה**תצפית** (תִּצְפִּית) כדי להתבונן בנוף.
 - לאחרונה **צפה** (צָפָה) ועולה השאלה כיצד לפתח חדשנות.
- א. מיין בטבלה שלפניך את המילים המודגשות על פי השורש.

צ-ו-ף	צ-פ-י / ה

- ב. לפניך שניים מן הפעלים המודגשים לעיל.
ציין את הבניין של כל אחד מהם.
נצפתה (נִצְפְּתָה) _____
צפוי (צְפוּי) _____
- ג. מן המילים המודגשות, העתק את שם הפעולה וציין את הבניין שלו.
שם הפעולה _____
הבניין _____
- ד. (1) לאיזה חלק דיבור שייכת המילה **צופים** (צוֹפִים) שבמשפט לעיל.

- (2) כתוב משפט שבו המילה **צופים** (צוֹפִים) תשמש חלק דיבור אחר.

3. א. לפניך שלושה משפטים, ובהם פעלים מודגשים.

- כש**אסיים** את עבודתי, **אוכל** לנוח.
 - **אצה** לי הדרך, לכן **אגביר** את קצב ההליכה.
 - "גם כי אלך בגיא צלמוות לא **אירא** רע כי אתה עמדי" (תהלים כג, ד).
- (1) ציין את הבניין של כל אחד מן הפעלים המודגשים.

אסיים (אָסִיִּים) _____

אוכל (אוֹכֵל) _____

אצה (אָצָה) _____

אגביר (אֶגְבִּיר) _____

אירא (אִירָא) _____

- (2) • הקף רק את הפועל שהאות אל"ף הראשונה שבו היא שורשית.
- ציין את השורש של הפועל שהקפת: _____
 - בפעלים האחרים האות אל"ף הראשונה משמשת מוספית. כתוב את משמעותה: _____

ב. נתח את הפעלים המודגשים בטבלה שלפניך.

גוף	זמן	בניין	שורש	
				נאום השרה תוזמן (תִּזְמֶן) לשעת צפיית השיא.
				השרה תוזמן (תִּזְמֶן) לנאום בכנס.

4. א. לפניך חמישה משפטים על פי הטקסטים, ובכל אחד מהם מודגש שם.

- יצירתיות היא תהליך של הפעלת ה**דמיון** (דְּמִיּוֹן).
 - כמה מן המיזמים הם: יצירת צעצועים מלגו, תכנות משחק או צילום **סרטון** (סֵרְטוֹן).
 - אלמנט נוסף הוא הנחלת הרעיון ש**כישלון** (כִּשְׁלוֹן) יכול להיות חיובי.
 - יש לנו **תיאבון** (תִּיאָבוֹן) עצום ללמידה.
 - ה**פתרונות** (פְּתָרוֹנוֹת) שמציע רובינסון קיצוניים לא פחות.
- (1) מבין השמות המודגשים, הקף את השם שנוצר בדרך של בסיס וצורך גזירה סופי.
- (2) ציין את צורן הגזירה הסופי בשם שהקפת, ואת משמעות הצורן הסופי בשם זה.
צורן הגזירה הסופי: _____
משמעות צורן הגזירה הסופי: _____
- (3) מייך את ארבעת השמות המודגשים הנותרים לשתי קבוצות על פי משקלם.
קבוצה I: _____
קבוצה II: _____

ב. לפניך שישה צירופים, ובכל אחד מהם מודגש שם.

הַרְצָאָה מרתקת, הַמְצָאָה מעניינת, הַבְּנִיָּה של ידע,
הוֹרְאָה אחרת, מְחַאָּה ציבורית, מְרַפְּאֵת שיניים
מייך את השמות המודגשים בטבלה שלפניך.

גזרת נחי ל"א	גזרת נחי ל"ה

ג. לפניך ארבעה צירופים, ובכל אחד מהם מילה מודגשת. הקף את המילה היוצאת דופן מבחינת המשקל, וציין את השורש שלה.
תוֹפְּעֵת טבע, תוֹבְּעֵת כללית, תוֹצְּאֵת המבחן, תוֹדְּעֵת שירות
השורש של המילה היוצאת דופן: _____

מערכת הצורות – מותאם 70% – 5

1. א. לפניך שבעה משפטים. בכל משפט יש פועל מודגש (ובסוגריים אותו הפועל מנוקד). ציין בטבלה את השורש ואת הבניין של כל אחד מן הפעלים.

הפועל	השורש	הבניין
(1) תנועות הנוער הארץ-ישראליות היו קשורות (קְשׁוּרוֹת) לתנועות שדגלו בקדמה סוציאלית.		
(2) מיזמים חדשים נוספו (נוֹסְפוּ) לפעילויותיהן של תנועות הנוער.		
(3) שיתוף תנועות הנוער ופנייה אליהן מעידים (מְעִידִים) על הערכה כלפיהן.		
(4) צריך להיזהר (לְהִזָּהֵר) מלראות בחינוך בתנועה פתרון קסם.		
(5) החברה הישראלית מתגמלת (מְתַגְמֶלֶת) על הצטיינות ועל הישגים אישיים.		
(6) בשנות השמונים נוצר צורך לתור (לְתוֹר) אחר יעדים חדשים.		
(7) בעבר הותווה (הִתְוָה) מסלול מוגדר להגשמה.		

5. א. באקדמיה ללשון העברית טרם נקבעה חלופה למילה הלועזית "מייקר". לפניך החלופות שדוברי העברית משתמשים בהן.

יִצְרָן, יוֹצֵר, תְּחַבֵּיבָן, מְמַצֵּיא,

יִצְרָנָא, מְפַתֵּחַ, עֲשִׂין, בּוֹרָא

(1) בטבלה שלפניך, מייך את המילים לשתי קבוצות על פי דרך התצורה.

שורש ומשקל	בסיס וצורן סופי

(2) מהי המשמעות המשותפת למשקלים ולצורנים הסופיים במילים שלעיל? _____

(3) השם מִנְכָּ"ל נושא את אותה משמעות. הסבר את דרך התצורה של שם זה.

ב. לפניך ארבעה שמות.

הקף את השם שאיננו צורת בינוני.

מוֹקֵד, מוֹכֵר, תוֹפֵר, מוֹשֵׁל

ג. לפניך שתי קבוצות של שמות.

בכל קבוצה הקף את השם היוצא דופן מבחינת דרך התצורה.

(1) מְקַצְעֵן, מְנַעוֹלָן, מְסַעְדָן, מַעוֹדָן

(2) השתהות, הוגנות, התרגשות, הישרדות

ב. לפניך קטע, ובו חסרים שמות עצם.

השלם את שמות העצם החסרים בקטע באמצעות השורשים הנתונים בסוגריים.

אחת הסיבות שהביאו להפיכתה של מדינת ישראל בתוך פחות משבעים שנה לאחת המדינות המתקדמות בעולם היא _____ (ח-ו-ש) השליחות ושותפות הגורל של רבים מן האזרחים בראשית דרכה של המדינה. בתקופה זו רבים מאזרחי המדינה פעלו רבות למען ה _____ (ש-ג-ש-ג) של המדינה.

בזמן האחרון אנשים רבים החליפו את ערכי השותפות בערכים אחרים, כמו אינדיווידואליות. יש הסבורים כי _____ (ש-נ-י/ה) זה עלול לשמוט מתחת לרגלינו את היסודות שהביאו אותנו להצלחה עד כה. רבים מסכימים כי תנועות הנוער יכולות לשמש מסגרת מצוינת להנחלת ה _____ (י/ו-ר-ש) שלנו ולחיזוק הסולידריות החברתית ובכך לתרום להמשך קידומה של מדינת ישראל.

2. א. לפניך משפטים, ובהם מילים מודגשות.

- ססמת הצופים היא "היה נכון!" (נכון).
- אדם זה **כן** (כן) במעשיו ובדבריו.
- "האם יש בכוחן של תנועות נוער **לכונן** (לכוון) סולידריות חברתית?"
- האם אתה **מוכן** (מוכן) לטיול? _____
- תנועות הנוער **כינו** (כנו) זאת "הגשמה עצמית".
- החניכים **הכינו** (הכינו) את הפעולה.

(1) מבין המילים המודגשות הקף את המילה היוצאת דופן מבחינת השורש.

(2) ציין את השורש של המילה היוצאת דופן. _____

(3) ציין את השורש המשותף למילים המודגשות האחרות. _____

(4) ציין לאחר כל משפט את הבניין של המילה המודגשת בו.

ב. לפניך משפטים, ובהם פעלים מודגשים.

- התנועה **חרתה** (חרתה) על דגלה יעדים לאומיים וחברתיים.
- המציאות **השתנתה** (השתנתה).
- התנועה **ענתה** (ענתה) על צורכי השעה.
- ההנהגה הפוליטית לא **כפתה** (כפתה) על התנועה את תפיסת עולמה.

(1) מבין הפעלים המודגשים הקף את הפועל היוצא דופן מבחינת הגזרה.

(2) ציין את הגזרה המשותפת לפעלים המודגשים האחרים. _____

(3) כתוב את שם הפעולה של הפועל **כפתה** המודגש במשפט האחרון. _____

3. לפניך קטע, ובו שמות פעולה מודגשים.

תנועות הנוער חתרו לכינונו של עולם שבו יזכו גם השכבות החלשות בחברה לדיור ולתזונה הולמים ול**שירותי** (שירותי) חינוך טובים. כמו כן תנועות הנוער דגלו ברעיון התקומה הלאומית ופעלו ל**העלאת** (העלאת) המוני עולים לארץ. כל התנועות היו אמונות על **השתלבות** (השתלבות) חבריהן במערך ההגנה על חיי היהודים. תנועות הנוער היו מסגרת של חינוך מודרני ששאב את ה**השראה** (השראה) שלו מתורות **תיקון** (תיקון) עולם בידי האדם. תנועות הנוער בארץ היו מסגרת שאפשרה **הזדהות** (הזדהות) עם ערכי החברה החשובים. תרומתן של תנועות הנוער באה לידי **ביטוי** (ביטוי) גם בתרבות העברית. הן השפיעו על ה**שירה** (שירה) והריקוד וסייעו ב**הפצת** (הפצת) השפה העברית ובהפיכתה לשפת ה**הוראה** (הוראה) בבתי הספר בארץ.

א. מיין בטבלה שלפניך את שמות הפעולה המודגשים לפי בניינים.

התפעל	הפעיל	פיעל	פעל (קל)

ב. ציין את השורשים של שמות הפעולה שלפניך.

השתלבות _____ שירה _____ הפצת _____

ג. לפניך הכותרת של טקסט 3 ובה הודגשה המילה "בניין", הכתובה בה פעמיים.

"תנועות הנוער: בניין חברה או בניין למשחקי חברה?"

לאחת מן המילים המודגשות יש משמעות של שם פעולה.

המר אותה בשם פעולה מאותו השורש וכתוב מחדש את הכותרת.

4. א. בטקסט 1 נכתב שתנועות הנוער תרמו לעיצוב סגנון הלבוש הישראלי. ברוח זו לפניך משפטים שבהם פועלי לבוש.

בעברית **לובשים** (לֹבְשִׁים) בגדים, ואז **פושטים** (פּוֹשְׁטִים) או **מסירים** (מְסִירִים) אותם. את הכובע **חובשים** (חוֹבְשִׁים), כפפות **עוטים** (עוֹטִים), ותכשיטים **עונדים** (עוֹנְדִים). את הנעליים **נועלים** (נוֹעְלִים), ואז **חולצים** (חוֹלְצִים) אותן. כתר **שמים** (שְׁמַיִם) על הראש.

- (1) • הקף את הפועל שאיננו מבניין קל.
• ציין את השורש ואת הבניין של הפועל שהקפת.
השורש: _____ הבניין: _____
- (2) כתוב את שם הפועל של הפועל **שמים**. _____

(3) ילדים קטנים יוצרים לעתים פועלי לבוש, למשל: **למעל** מעיל, **התפגמתי** בפיג'מה. הסבר את התהליך הלשוני שהביא ליצירת השורשים בפעלים שיצרו הילדים.

ב. לפניך קטע, ובו מילים מודגשות.

תנועות (תְּנוּעוֹת) הנוער הארץ-ישראליות היו ברובן **תולדה** (תּוֹלְדָה) של תנועות הנוער הציוניות בגולה, שקמו בעקבות **ההתעוררות** (הַתְּעוֹרְרוֹת) של בני הנוער בארצות שבהן צמחו. הסיבה העיקרית להתעוררות הייתה **התביעה** (תְּבִיעָה) של הנוער **לזכותו** (זְכוּתוֹ) לקבוע את גורלו בעצמו ולמתוח **ביקורת** (בִּקְרֹת) על חברת המבוגרים.

- (1) מבין המילים המודגשות, **הקף** את המילה שיש בה אות תי"ו שורשית.
(2) העתק את שאר המילים המודגשות וציין את השורש של כל מילה.

5. א. לפניך קטע ובו מילים מודגשות.

בריאיין (רְאִיוֹן) שהתפרסם ב**ביטאון** (בִּטָּאוֹן) של אחת מתנועות הנוער אמר אחד הרכזים: "בתנועה שלנו יש **ניסיון** (נִסְיוֹן) להגדיר מהו טוב ומהו רע. בפעולות בתנועה אנו עוסקים בהקניית ערכים חשובים כמו ערך ה**שוויון** (שְׁוִיוֹן), המאבק בגזענות ועידוד דיאלוג". גם ב**עלון** (עֲלוֹן) של התנועה נכתבו דברים דומים, והודגש ה**יתרון** (יְתָרוֹן) של ההשתתפות בתנועת הנוער על פני פעילויות אחרות.

- (1) מבין המילים המודגשות, הקף את המילה שנוצרה בדרך של **בסיס וצורן סופי**.
(2) ציין את **משמעות** הצורן הסופי במילה שהקפת. _____
(3) מייך בטבלה שלפניך את שאר המילים המודגשות **לשתי** קבוצות על פי המשקל.

--	--

(4) בקטע כתובה מילה השאולה **מלעז**.

העתק אותה _____, וכתוב לה חלופה עברית _____.

- ב. (1) לפניך ארבעה שמות. הקף את השם היוצא דופן מבחינת **דרך התצורה**.
אַלִימוֹת, מְנַהיגוֹת, אֲיִכוֹת, זְכוֹת
(2) לפניך ארבעה שמות. הקף את השם היוצא דופן מבחינת **המשקל**.
תְּעוּפָה, תְּקוּמָה, תְּפִוּסָה, תְּאֻצָּה

ג. לפניך משפט, ובו מילה מודגשת.

תנועות הנוער הן מסגרת לשיח **ערכי** (עֵרְכִי).

(1) המילה **ערכי** מסתיימת בצורן **סופי**.

מהו סוג הצורן הסופי? **הקף** את התשובה הנכונה.

צורן גזירה / צורן נטייה

(2) ציין את **משמעות** הצורן. _____

מערכת הצורות – מותאם 70% – 6

1. א. לפניך שבעה משפטים. בכל משפט יש פועל מודגש (ובסוגריים אותו הפועל מנוקד). ציין בטבלה את השורש ואת הבניין של כל אחד מן הפעלים.

	הפועל	השורש	הבניין
(1)	פחות ופחות אנשים רוצים לעסוק בפעילות שמתגרת (מאתגרת) אותם.		
(2)	אני מתבונן (מתבונן) בעירי דור זה.		
(3)	אני כמה (כמה) להבין את ילדי דור ה-Y.		
(4)	אני חס (חס) על התבגרותם הכה מוקדמת.		
(5)	מנות הטלוויזיה שספג הדור החדש מגיל אפס לא הותרו (הותרו) מקום לתמימותו.		
(6)	ילדי דור ה-Y חוו (חוו) רוע, אגרסיה ובוגדנות.		
(7)	הם גורשו (גרשו) מגן עדן.		

- ב. העתק מן הטבלה את הפועל הסביל, וכתוב את צורתו הפעילה.
- הפועל הסביל: _____
- צורת הפעיל: _____
- שבץ את הפועל בצורתו הפעילה במשפט משלך.

ג. לפניך שלושה משפטים, ובכל אחד מהם פועל מודגש.

- השימוש בטלפון החכם מתאים כיום לכל אדם.
- צעירים רבים ממרים את פי הוריהם.
- דור ההורים מפנים את יתרונות הטכנולוגיה הדיגיטלית.

- איזה פועל יוצא דופן מבחינת הגזרה? _____
- מהי הגזרה של פועל זה? _____
- מהי הגזרה של שני הפעלים האחרים? _____
- בהקשר אחר אפשר לנתח אחד משלושת הפעלים בדרך נוספת. מהו פועל זה? _____
- שבץ פועל זה במשפט משלך שיבטא את דרך הניתוח הנוספת.

2. א. לפניך משפטים, ובהם מודגשים שמות במשקלי שמות פעולה.

- המשחק האנושי היה הכנה (הכנה) לחיים ותשתית של תרבות.
- המשחקים של דור ה-Y הם בבחינת הימנעות (הימנעות) מן החיים וניווט התרבות.
- עם הזמן החרדה משיעמום (שעמום) עולה.
- הדעת נותנת שלא צפוי שינוי (שנוי) מרחיק לכת.
- דור ה-Y פיתח יכולת התנסות (התנסות) מהירה בתוכנות חדשות.
- צעירי דור ה-Y דורשים הערכה והוקרה (הוקרה).
- מכיוון שאפשר לשוחח עם קבוצה רחבה של שותפי רשת, השיחה (שיחה) פנים אל פנים נעשית משעממת.

מייך בטבלה שלפניך את שמות הפעולה המודגשים לפי בניינים.

פעל (קל)	נפעל	פיעל	התפעל	הפעיל

ב. לפניך משפטים, ובכל אחד מהם פועל מודגש.

— בה בעת אודה ו**אתוודה** (אֶתְוֹדָה), יצורים אלה משפיעים על דור ההורים.

— הצעירים מגדירים את הרגעים המאושרים שלהם ו**חווים** (חֹוִים) אותם אחרת.

— ישראל **נסחפה** (נִסְחָפָה) בגל המחשוב.

— האפליקציות הממוחשבות ה**רגילו** (הִרְגִילוּ) את הצעירים שדברים נעשים עבורם.

כתוב את שם הפעולה (באותו הבניין) של כל אחד מן הפעלים המודגשים.

— **אתוודה**: _____ — **נסחפה**: _____

— **חווים**: _____ — **הרגילו**: _____

3. א. לפניך שבעה משפטים. בכל משפט חסר פועל.

קרא את המשפטים. כתוב בכל משפט במקום הריק את הפועל המתאים, על פי השורש שבסוגריים. אין צורך לנקד.

(1) המונח "דור ה-X" _____ בשיח בזכות ספר אשר עוסק בדור זה.
(ש-ר-ש)

(2) "דור ה-YX" הוא כינוי לאנשים ש _____ בשנות השבעים, בתפר שבין
(י/ו-ל-ד)

דור ה-X לדור ה-Y.

(3) דור ה-YX _____ בסגנון החיים של דור ה-X ובערכים של דור
(א-פ-י-נ)

ה-Y.

(4) מגיל צעיר _____ בני דור ה-Y לעולם הממוחשב.
(ח-ש-פ)

(5) בשנים האחרונות המחקרים המדעיים שעוסקים בדור ה-Y הולכים ו _____
(ר-ב-י/ה)

(6) החוויות המעצבות של בני דור ה-Y בישראל _____ לחוויות
(ד-מ-י/ה)

המעצבות של צעירים בני גילם בעולם.

(7) להבדיל מן הדורות הקודמים, דור ה-Y אינו _____ לוותר על חיי
(כ-ו-נ)

משפחה לטובת קידום בעבודה.

ב. לפניך משפט.

הטלפון הנייד מסייע לילדים **לתקשר** (לְתַקְשֵׁר) עם העולם.

השורש של הפועל "לתקשר" הוא שורש תנייני.

השלם בטבלה שלפניך את דרך היווצרות השורש של הפועל "לתקשר".

השורש הראשוני	המילה המתווכת (מילת המעבר)	השורש התנייני

4. א. לפניך קטע, ובו מילים מודגשות.

דור ה-Y הוא הדור הראשון שנולד לתוך עולם **ממוחשב**. לכל אורך מהפכת המחשב **האישי** בני דור ה-Y היו החלוצים בשימוש בכלים הדיגיטליים: מחשב, אפליקציות בטלפון **הסלולרי** ועוד. הפיתוח ה**טכנולוגי המהיר** השפיע מאוד על דרך החשיבה ועל סגנון החיים של בני דור ה-Y, אך הייתה לו השפעה מועטה על בני דורות קודמים. העולם הדיגיטלי יצר פער **תרבותי** בין צעירי דור ה-Y לבין הוריהם והורי הוריהם. הנה כי כן בשעה שצעירים אלה פיתחו ידע **נרחב** בתוכנות חדשות, הוריהם ומוריהם דשדשו מאחור. עם זאת הרשת יצרה מוקד עניין **משותף** לבני דור ה-Y ולהוריהם.

- מהו חלק הדיבור ה**משותף** לכל המילים המודגשות בקטע? _____
- מיין בטבלה את המילים המודגשות בקטע, על פי דרך התצורה שלהן.

שורש ומשקל	בסיס וצורך סופי

- אפשר לחלק את הקבוצה של **בסיס וצורך סופי** חלוקה משנית. מיין את המילים בקבוצה זו לשתי קבוצות נוספות. כתוב שם לכל קבוצת משנה.

בסיס וצורך סופי	
קבוצה א: _____	קבוצה א: _____

ב. לפניך משפט, ובו שתי מילים מודגשות.

צעירי דור ה-Y רוצים לשפר את יכולתם המקצועית.

שתי המילים "יכולתם" ו"מקצועית" מסתיימות בצורן סופי.

מהו סוג הצורן הסופי המשותף לשתי המילים האלה? הקף את התשובה הנכונה.

צורן גזירה צורן נטייה

כתוב ליד כל מילה את המשמעות של הצורן הסופי שלה.

יכולתם: _____

מקצועית: _____

לפניך שני משפטים. קרא אותם, וענה על השאלות שאחריהם.

I. הקריאה (קריאה) של בני הנוער מסתכמת במסרונים קצרים.

II. הכתובת על החרס שנתגלה בחפירות אינה קריאה (קריאה) בגלל

פגעי הזמן.

באיזה משפט יש במילה "קריאה" צורן נטייה? _____

ציין את המשקל של המילה "קריאה" בכל אחד מן המשפטים.

המשקל של "קריאה" במשפט I: _____

המשקל של "קריאה" במשפט II: _____

5. האקדמיה ללשון העברית פנתה לציבור התלמידים והזמינה אותו להמציא חלופה לצעצוע

ששמו הלוועזי "ספינר".

א. לפניך כמה מן הצעות לחלופה למילה "ספינר":

סבסבת (סבסבת), חוגית (חוגית), חגודל (חגודל),

סחרירון (סחרירון), משחג (משחג), מסבב (מסבב)

לפניך טבלה. מיינ בה את הצעות לקבוצות, לפי דרך התצורה

שלהן.

שורש ומשקל	בסיס וצורן סופי	הלחם (בסיס ובסיס)

ב. בחר מכל עמודה בטבלה שם אחד, והסבר את שיקול הדעת בקביעתו. התייחס לשורש, למשקל, לבסיסים ולצורן.

תלמידים רבים טוענים שהספינר אינו רק לצורכי משחק, והיו אף שהציעו לקרוא לו

מרגיעון (מרגיעון).

מה ההבדל בין "מרגיעון" ובין "סחרירון" מבחינת המשמעות?

ג. הקף את המילה היוצאת דופן מבחינת הגזרה.

מלוכה (מלוכה), מנוחה (מנוחה), מבוכה (מבוכה), תלונה (תלונה)

הקף את המילה היוצאת דופן מבחינת משמעות הצורן הסופי.

כפית (כפית), מפית (מפית), שקית (שקית), ידית (ידית),

הקף את המילה היוצאת דופן מבחינת משמעות המשקל.

מתפרה (מתפרה), משטרה (משטרה), משפחה (משפחה), משתלה (משתלה)

לפניך ארבע מילים.

מלון (מלון), סלון (סלון), מכון (מכון), מזון (מזון)

הקף את המילה שלא נוצרה בדרך של שורש ומשקל.

הסבר במה שונה המילה שהקפת משלוש המילים האחרות.

מערכת הצורות - מותאם 70% - 7

1. לפניך שבעה משפטים, ובכל אחד מהם יש פועל מודגש. ציין בטבלה את השורש ואת הבניין של כל אחד מן הפעלים.

	הפועל	השורש	הבניין
(1)	לאחר שנים כונתה (כְּנָתָה) האולימפיאדה של היהודים "המכבייה".		
(2)	לקראת המכבייה הראשונה נבנה (נִבְנָה) איצטדיון.		
(3)	המכביות נועדו (נוֹעְדוּ) להציג לפני העולם את תרבות הגוף היהודית המתפתחת.		
(4)	המכביה השנייה תוכננה (תִּכְנְנָה) להיות "מכביית עלייה לארץ".		
(5)	ההתכנסות היהודית באה לבטא (לְבַטֵּא) אמת פשוטה: אנחנו עם אחד.		
(6)	בואו נודה (נוֹדְהוּ) על האמת.		
(7)	תובנה זו נשמעת מובנת (מוֹבְנָת) מאליה לישראלים רבים.		

2. א. לפניך משפטים, ובהם פעלים מודגשים.

- (1) המכבייה הראשונה **תרמה** (תִּרְמָה) להרמת המורל בקרב יושבי הארץ.
 - (2) היא **הרימה** (הִרְיָמָה) את קרנה של התנועה הציונית בקרב יהדות התפוצות.
 - (3) האירוע **רומם** (רוֹמָם) את רוחם של המשתתפים.
 - (4) הארגון **מתרים** (מִתְרִים) את הציבור לשם בניית איצטדיון חדש.
 - (5) מנהלי הקבוצה **מתרים** (מִתְרִים) בשחקן שאם ימשיך בהתנהגותו המחפירה, הוא לא ישתתף בגמור.
 - (6) היזהר שלא **תרומה** (תִּרְמָה) על ידי מוכרי הכרטיסים הרבים שבכניסה.
- בטבלה שלפניך, מייין את הפעלים המודגשים לשלוש קבוצות על פי הגזרה. ציין את מספרי המשפטים שבהם מופיעים הפעלים.

שלמים	נחי ע"ו	נחי ל"ו

- כתוב את שם הפועל של הפועל **מתרים** במשפט (4) _____
- כתוב את צורת העבר, נסתרים של הפועל **מתרים** במשפט (5) _____

ב. לפניך שלושה משפטים, ובהם שלוש מיילים מודגשות.

- (1) לרכיב הספורט נוסף גם **המניע** (מִנְיֵעַ) של חיזוק הקשר בין יהדות התפוצות לארץ.
 - (2) כיום כמעט אין זכר לחזון של יקותיאל שארץ-ישראל תהיה מרכז רוחני לתפוצות ואמצעי **למניעת** (מִנְיַעַת) התבוללות.
 - (3) באותה תקופה ספורטאים יהודים היו **מנועים** (מְנוּעִים) מלהשתתף באולימפיאדה.
- מבין המיילים המודגשות **הקף** את המיילים שהאות מ"ם הראשונה שבהן היא שורשית.
 - בטבלה שלפניך מייין את שלוש המיילים המודגשות לשתי קבוצות לפי הבניין.

קל	הפעיל

3. לפניך מילים מודגשות מתחום הספורט הנוטות במשקלי שמות הפעולה.

היאבקות (האֶבְקוֹת)
שחייה (שְׁחִיָּה)
התעמלות (הַתְעַמְלוֹת)
אגרוף (אֶגְרוֹף)
חתירה (חֲתִירָה)

מיגור (מְגוֹר) – בלועזית: נוקאאוט. מכת אגרוף שאחריה היריב אינו מסוגל לעמוד שוב על הגליו.

הורדת (הוֹרְדָת) ידיים
ריצת (רִיצָת) משוכות

א. בטבלה שלפניך מין את המילים המודגשות הנוטות במשקלי שמות הפעולה, לפי הבניין.

פֶּעַל (קל)	נפעל	הפעיל	פיעל	התפעל

ב. השורש של אחת מן המילים המודגשות שבראש השאלה הוא שורש גזר שם. ציין מהו שם העצם שממנו הוא נגזר _____

ג. קשתות (קִשְׁתוֹת) היא ענף ספורט שבו קולעים למטרה בחץ וקשת. ציין מהי דרך התצורה של המילה קִשְׁתוֹת.

4. א. לפניך מונחים מתחום האימון הגופני שחידשה האקדמיה ללשון העברית.

- מסילת כושר – מתקן לאימוני כושר המוכר בשם הליכון.
- מאוץ (סִפְרִינֵט) – מרוץ תחרותי למרחקים קצרים.
- מונה פסיעות – מכשיר הנישא על גוף האדם ומונה את פסיעותיו על ידי חישת תנועת הגוף.
- לחצית – מכשיר קפיצי לחיזוק שרירי היד.

(1) מין בטבלה את המילים המודגשות שלפניך לשתי קבוצות לפי דרך התצורה.

הליכון (הִלְיִכוֹן) מאוץ (מְאוּץ) מונה (מוֹנֵה) פסיעות
לחצית (לְחַצִּית)

שורש ומשקל	בסיס וצורן סופי

(2) ציין את השורש של כל אחת מן המילים שדרך תצורתן היא שורש ומשקל.

ב. עשרות אלפי רצים ורצות ישתתפו הלילה במרוץ הלילה של תל אביב.

- מהו השורש המשותף למילים המודגשות? _____
- מהו חלק הדיבור של המילים רצים ורצות במשפט זה? הקף את התשובה הנכונה.
שם עצם, שם תואר, פועל, תואר הפועל

ג. בכל מכבייה נבחר אחד הספורטאים לשאת את לפיד המכבייה. לפניך כמה מילים.

הקף את המילה המתאימה לכנות את נושא הלפיד, והסבר את תשובתך במונחים דקדוקיים.

לפידון (לְפִידוֹן) לפידן (לְפִידָן) לפידות (לְפִידוֹת)
לפדייה (לְפִידִיָּה)

הסבר:

מערכת הצורות - מותאם 70% - 8

1. לפניך שבעה משפטים. בכל משפט יש פועל מודגש (ובסוגריים אותו הפועל מנוקד). ציין בטבלה את השורש ואת הבניין של כל אחד מן הפעלים.

הפועל	השורש	הבניין
(1) הניסיון המצטבר (מְצַטְבֵּר) במהלך החיים מאבד את ערכו.		
(2) שכבת הגיל של המבוגרים לא מקבלת את ההזדמנות שהיא ראויה (רְאוּיָה) לה.		
(3) המעסיק הביע תקווה שבעתיד ישתנה (יִשְׁתַּנֶּה) המצב.		
(4) ככל שנקדש את החדשנות, יוסיפו (יוֹסִיפוּ) הזקנים ויאבדו את ערכם.		
(5) הקשישים מביאים (מְבִיאִים) נקודת מבט מתקופה אחרת.		
(6) הייתכן שוותיק הרופאים ימונה (יִמְנָה) למנהל המחלקה?		
(7) נדרש מאמץ כדי לדמיין (לְדַמְיֵן) את עצמנו בעתיד.		

5. א. לפניך שלוש קבוצות של שמות, (1)-(3). בכל קבוצה **הקף** את השם היוצא דופן מבחינת דרך התצורה.

(1) קערית תבנית שקית מפית

(2) חזון רצון שעון גאון

(3) יהלומן מהפכן הרפתקן קשקשן

ב. לפניך רשימת שמות. **הקף** את השם היוצא דופן מבחינת הגזרה.

סְלִיחָה מְשִׁימָה מְשִׁיכָה תְּמִיכָה

ג. לפניך שני משפטים, ובהם שתי מילים מודגשות.

(1) ה**טניסאי** נאלץ להחליף מחבט לפני תום המשחק.

(2) ה**קרטיסט** מתמחה באומנות הלחימה היפנית.

ציין נקודת דמיון אחת ונקודת שוני אחת בדרך התצורה של המילים **טניסאי** ו**קרטיסט**.

ד. לפניך שני משפטים, ובהם שתי מילים מודגשות.

(1) קובעי ה**מדיניות** ניסו להילחם באנטישמיות באמצעות עריכת המכבייה.

(2) הרמה המקצועית של התחרויות ה**חובבניות** ירודה.

שתי המילים המודגשות מסתיימות בצורן סופי.

מדיניות מסתיימת בצורן הסופי □, ו**חובבניות** מסתיימת בצורן הסופי □. זת.

• ציין את סוג הצורן הסופי של כל אחת מן המילים המודגשות: צורן גזירה / צורן נטייה.

מדיניות _____ חובבניות _____

• ציין את המשמעות של הצורן הסופי של כל אחת מן המילים.

מדיניות _____ חובבניות _____

2. לפניך משפטים, ובהם פעלים מודגשים.

(1) סבי **הישיר** (הישיר) מבטו אליי. _____

(2) בטקס יום העצמאות **הושרו** (הושרו) פזמונים העוסקים באהבת הארץ. _____

(3) נוכחותם של מבוגרים עשויה **להשרות** (להשרות) אווירה נעימה במקומות עבודה. _____

(4) "**יישר** (יישר) כוח", בירך המונח את התלמיד המצטיין. _____

(5) עובד מבוגר **ישרת** (ישרת) היטב את צורכי החברה. _____

(6) נהוג כי במסיבת הסיום המורות **שרות** (שרות). _____

(7) אם **תשרו** (תשרו) את העדשים במים, משך הבישול שלהן יתקצר. _____

א. ציין ליד כל משפט את הבניין של הפועל המודגש במשפט.

ב. מיין בטבלה שלפניך את הפעלים המודגשים על פי הגזרה.

שלמים	נחי פ"ל/ו	נחי ע"ל/ו	נחי ל"ל/ה

3. א. לפניך צירופים, ובהם מודגשים שמות פעולה.

בקרת (בְּקָרַת) איכות **הרגל** (הִרְגֵּל) טוב **תפעול** (תִּפְעוּל) אתר

התרוממות (הִתְרומְמוּת) רוח **בניית** (בְּנִיַת) תוכניות **הנפת** (הִנְפֵּת) הדגל

מיין בטבלה שלפניך את שמות הפעולה על פי הבניין.

פֶּעַל (קל)	הפעיל	פיעל	התפעל

ב. שמות במשקלי שמות פעולה יכולים לעיתים לציין לא רק פעולה, אלא לציין גם שמות עצם מוחשיים.

לפניך שני זוגות משפטים, ובכל זוג מודגש פעמיים אותו שם: פעם השם מציין פעולה, ופעם הוא מציין שם עצם מוחשי. בכל זוג משפטים **הקף** בק את השם המציין פעולה.

זוג I: • סיימתי את ה**אריזה** של המזוודה בערב שלפני הטיוול.

• לאחר פתיחת המוצר השלך את ה**אריזה** לפח הכתום.

זוג II: • אף על פי שחבריי הציעו לי לבוא איתם לטיול, לא הלכתי כי הרגשתי

שה**הזמנה** שלהם לא הייתה אמיתית.

• סבי קיבל בדואר ה**זמנה** ליריד התעסוקה.

ג. לפניך משפט ובו צורות בינוני מסומנות בקו.

למה **מעסיקים** בישראל אינם **מעסיקים** עובדים **מבוגרים**?

ציין מעל כל צורת בינוני במשפט את חלק הדיבור שהיא שייכת לו: שם עצם, שם תואר או פועל.

4. א. לפניך קטע שחסרים בו פעלים. קרא אותו, וכתוב בכל מקום ריק את הפועל המתאים, על פי השורש שבסוגריים. אין צורך לנקד.

בעבר _____ (ז-כ-י/ה) "זקני השבט" לכבוד רב, ו _____ (ח-ש-ב) לאנשים החכמים והמכובדים בחברה. לעומת זאת התרבות המערבית מקדשת את הנעורים, והתפיסה השלטת בה היא "העולם שייך לצעירים".

את התפקיד של חוכמת הזקנים _____ (מ-ל-א) כיום האינטרנט.

אחת התופעות החמורות ביותר ה _____ (ל-ו-י/ה) לירידה במעמדו של הזקן היא, לצערנו, תופעת האלימות נגד קשישים. לאחרונה _____ (פ-ר-ס-ס) מקרה של אלימות נגד קשיש בידי המטפל שלו. סוג זה של אלימות הוא קשה במיוחד, משום שלעיתים עובר זמן רב עד שאלימות כזו _____ (ג-ל-י/ה), בייחוד אם הזקן אינו מסוגל לבטא את עצמו. כדי להתמודד עם תופעה זו חשוב לפרסם מקרים כאלה ו _____ (ע-ו-ר) מודעות בציבור לעניין זה.

ב. לפניך קטע שחסרים בו שמות עצם. קרא אותו, וכתוב בכל מקום ריק את השם המתאים, על פי השורש שבסוגריים. אין צורך לנקד.

זה תשע שנים המשרד לשוויון חברתי מפעיל מוקד טלפוני ל _____ (פ-נ-י/ה) של אזרחים ותיקים. מוקד זה משמש _____ (כ-ת-ב) ממשלתית בעבור ציבור האזרחים הוותיקים ונותן להם _____ (י-ד-ע) ומענה מקצועי על שאלותיהם. המוקד נותן מענה בעיקר בתחומים אלה:

_____ (ז-כ-י/ה) האזרחים הוותיקים; סיעוד ועובדים זרים; אפשרויות _____ (ע-ס-ק) בגיל המבוגר; פעילויות תרבות, בידור ו _____ (פ-נ-י/ה).

5. א. לפניך קטע ובו תשעה שמות מודגשים.

"כאן גרים"

המשרד לשוויון חברתי בשיתוף עם משרד הבינוי והשיכון ועם התאחדות הסטודנטים ייסד את התוכנית "כאן גרים". סטודנטים שישתתפו בתוכנית יזכו במגורים בעלות סמלית בבתיהם של אזרחים ותיקים, ובתמורה יהיו מחויבים לפעילות חברתית עם האזרח הוותיק בהיקף של 160 שעות בשנה.

מטרת התוכנית היא להקל את בדידות האזרח הוותיק, להגביר את תחושת הביטחון שלו, לעודד את הסטודנטים למעורבות קהילתית ולסייע להם בהתמודדות עם מחירי השכירות הגבוהים.

מיין בטבלה שלפניך את השמות המודגשים על פי דרך התצורה.

שורש ומשקל	בסיס וצורת סופי

ב. לפניך שתי קבוצות של שמות.

I. חוואי, בדאי, מילונאי, רעיונאי

II. יבואן, שקדן, פטפטן, קבלן

בכל קבוצה הקף את השם היוצא דופן מבחינת דרך התצורה.

ג. לפניך קבוצת שמות.

הקסה, הקמה, הלכה, הבנה

הקף את השם היוצא דופן מבחינת הגזרה.

ד. לפניך קבוצת שמות.

תקנון, שאלון, חידון, מחשבון

הקף את השם היוצא דופן מבחינת משמעות הצורת הסופי.

מערכת הצורות - מותאם 70% - 9

1. א. לפניך ארבעה משפטים. בכל משפט יש פועל מודגש (ובסוגריים אותו הפועל מנוקד). ציין בטבלה את השורש ואת הבניין של כל אחד מן הפעלים.

	הפועל	השורש	הבניין
(1)	טראומת ההסללה ה הובילה (ה וּבִּילָה) את ורטהיימר להשיק את הפרויקט שלו.		
(2)	ההכוונה לבתי הספר המקצועיים נעשית (נַעֲשִׂית) על פי יכולות התלמיד.		
(3)	התעשיינים מתלוננים (מְתַלּוֹנְנִים) על מחסור באלפי עובדים.		
(4)	ההסללה ההפוכה בישראל נהוגה (נְהוּגָה) לא מעט שנים.		

- ב. לפניך שני משפטים. קרא אותם, והשלם את הטבלה שאחריהם.

- (1) התעשיינים מתלוננים על מחסור באלפי עובדים, ופתרון אינו נִרְאָה באופק.
 (2) אם משרד החינוך יפתח עוד בתי ספר מקצועיים, נִרְאָה שינוי כבר בעשור הקרוב.

הפועל	שורש	בניין	זמן	גוף
נראה (משפט 1)				
נראה (משפט 2)				

2.

- א. לפניך קטע, ובו חסרים שמות עצם. קרא אותו, והשלם את שמות העצם החסרים על פי השורש הנתון בסוגריים.

זאב סטף ורטהיימר הוא תעשיין ישראלי, שזוכה ל _____ (י-ק-ר) מצד החברה והמדינה. הוא ה _____ (י-ס-ד) של מפעלים מצליחים ושל בתי ספר מקצועיים. את דרכו החל בבית מלאכה קטן לייצור סכינים ששכן ליד ביתו בנהרייה. בית המלאכה גדל ונעשה ל _____ (פ-ע-ל) מצליח מאוד. בשנות השמונים יזם ורטהיימר את ה _____ (ק-ו-מ) של גוש תפן בגליל המערבי. באזור ה _____ (ע-ש-י/ה) בגוש תפן הוקם גן שמטרתו לפתח _____ (י-ז-מ) בתחום הייצור, והוא מתמקד בייצור המיועד ל _____ (י-צ-א). ב־1964 היה ורטהיימר שותף ב _____ (ב-נ-י/ה) בית ספר שסיפק לתלמידיו _____ (כ-ש-ר) מקצועית. בהיותו מנהל מפעל ערך סטף ורטהיימר ניסוי והפחית לעובדיו את מס ההכנסה. בכך הוא הוכיח כי הפחתת נטל המס מגדילה את _____ (פ-ו-ק) העובדים. (על פי הערך "סטף ורטהיימר" באתר ויקיפדיה)

- ב. לפניך משפט.

המנהל **תדרך** (תִּדְרַךְ) את העובדים.

השורש של הפועל **תדרך** הוא שורש תנייני.

השלם בטבלה שלפניך את דרך היווצרות השורש של הפועל **תדרך**.

השורש הראשוני	המילה המתווכת (מילת המעבר)	השורש התנייני

3. א. לפניך משפט, ובו מודגשות בקו שלוש מילים בצורת הבינוני.

תעשיינים מתקשים למצוא עובדים מיומנים.

ציין בטבלה שלפניך את השורש ואת הבניין של כל מילה מודגשת. הקף את חלק הדיבור של כל אחת מן המילים המודגשות.

צורת הבינוני	שורש	בניין	הקף את חלק הדיבור הנכון
מתקשים (מתקשים)			שם עצם שם תואר פועל
עובדים (עובדים)			שם עצם שם תואר פועל
מיומנים (מיומנים)			שם עצם שם תואר פועל

ב. לפניך שלושה צירופים, ובהם מודגשים שמות פעולה.

ציין ליד כל שם פעולה את הבניין שלו.

- חוויית (חִוִּית) למידה _____
- הסללה (הִסְלִילָה) הפוכה _____
- שדרוג (שִׁדְּרוּג) המילה "כסף" _____

4. א. לפניך ארבעה משפטים, ובהם חמישה פעלים מודגשים — ארבעה מהם סבילים, ואחד מהם אינו סביל.

קרא את ארבעת המשפטים, וענה על הסעיפים שאחריהם.

• בעתיד **מתוכננת** (מְתֻכְנְנֶת) בניית בתי ספר מקצועיים ליד מפעלים.

• כל אחד צריך **להשתכר** (לְהִשְׁתַּכֵּר) בכבוד.

• היה חשש שמא תלמידים **יוסללו** (יִסְלְלוּ) לחינוך מקצועי, וכבר בגיל 14

יחרץ (יִחְרֹץ) גורלם לעבוד עבודת כפיים.

• ההסללה ההפוכה **נגרמה** (נִגְרְמָה) בשל סגידה בלתי מתפשרת להשגת תעודת בגרות.

(1) הקף שני פעלים סבילים מאותו הבניין.

(2) כתוב את שם הפועל של אחד מהם. _____

(3) בחר בפועל סביל אחד, שלא הקפת, וכתוב את צורת הפעיל שלו. שמור על הגוף ועל הזמן של הפועל. _____

(4) כתוב את הפועל שאינו סביל בזמן עתיד, גוף מדבב (גוף ראשון, יחיד). _____

ב. לפניך שבעה משפטים, ובכל אחד מהם מודגשת מילה. מייך את המילים בטבלה שלפניך על פי השורש.

(1) יש תחומי לימוד ש **רצוי** (רְצוּי) להעמיק בהם.

(2) הטבות לבוגרי מסלולים מקצועיים **ימריצו** (יִמְרִיצוּ) תלמידים רבים יותר ללמוד במסלולים אלה.

(3) **רצינו** (רְצִינוּ) מאוד להצליח במיזם, ולכן השקענו בו שעות רבות של עבודה.

(4) גור הכלבים שאספנו לביתנו אינו מפסיק **להתרוצץ** (לְהִתְרוּצֵץ) משמחה.

(5) המנהלת החדשה היא בחורה **נמרצת** (נִמְרָצֶת), וכבר הובילה את הצוות שלה להצלחות בתחום.

(6) תלמידים הלומדים על פי תוכניות ההבעה בעל פה **מרצים** (מְרַצִים) לבני כיתתם על מגוון נושאים.

(7) בשיעורי ההתעמלות המורה **מריצה** (מְרִיצָה) את תלמידיה סביב חצר בית הספר.

(7) בשיעורי ההתעמלות המורה **מריצה** (מְרִיצָה) את תלמידיה סביב חצר בית הספר.

מ-ר-צ	ר-ו-צ	ר-צ-ו/ה

מערכת הצורות – מותאם 70% – 10

1. לפניך שבעה משפטים. בכל משפט יש פועל מודגש (ובסוגריים אותו הפועל מנוקד). ציין בטבלה את השורש ואת הבניין של כל אחד מן הפעלים.

הפועל	השורש	הבניין
(1) ההתמכרות למשחקי וידאו נקראת (נְקַרְאֵת) "הפרעת גיימינג".		
(2) המשחקים מתגמלים (מְתַגְמְלִים) את השחקנים בנקודות זמן שונות.		
(3) האתגרים מוציאים (מוֹצִיאִים) את השחקנים ממצבי הנוחות שלהם.		
(4) החוקרים מחילים (מְחִילִים) את מסקנותיהם על דור חדש של משחקים טיפוליים.		
(5) הטכניקה מכונה (מְכַנֶּה) "פרס משתנה".		
(6) המדיה החברתית ומשחקי הווידאו מצליחים לפתות (לְפַתוֹת) את הילדים.		
(7) גרסת המשחק הורדה (הוֹרְדָה) במיליוני מחשבים בעולם.		

5. א. לפניך שלושה משפטים, ובהם שמות מודגשים. קרא אותם, וענה על הסעיפים שאחריהם.
- הפרויקט החדש של סטף ורטהיימר, הקמת מגמה **מקצועית** (מְקַצְעִית) בבתי ספר בארץ, נועד לפתור את בעיית ה**מחסור** (מַחְסוֹר) בכוח אדם.
 - מעצב הטקסטיל מתקשה למצוא תופרים מיומנים, וה**מלונאי** (מְלוֹנָאי) מתקשה למצוא עובדים **איכותיים** (אִיכוּתִיִּים).
 - במערכת החינוך מעדיפים תעודת בגרות עיונית על **תעודה** (תְעוּדָה) מקצועית.

(1) בטבלה שלפניך מיין את השמות המודגשים על פי דרך התצורה שלהם.

שורש ומשקל	בסיס וצורן סופי

(2) העתק מן המשפטים שם עצם אחד (לא מודגש) ששאלו מלעז. _____

ב. לפניך שתי קבוצות של שמות. בכל קבוצה **הקף** את השם היוצא דופן מבחינת הגזרה.
מְלוּכָה, מְנוּחָה, מְשִׁימָה, מְרִיבָה
תְנָאי, גְלָאי, קְנָאי, רְמָאי

ג. לפניך שמות של ארבעה כלי טיס. דַאוֹן, אֲוִירוֹן, רַחֲפֵן, מְטוֹס
(1) הקף את השם היוצא דופן מבחינת דרך התצורה.
(2) מהי דרך התצורה של השם שהקפת?
(3) מהי דרך התצורה המשותפת לשאר המילים?

2. א. לפניך משפטים, ובהם פעלים מודגשים.

- (1) במשחק מחשב השחקן חייב להחליט לאן לכוון ומתי **לירות** (לירות).
(2) המנהל **הורה** (הורה) למזכירה לזמן מועמדים לריאיון.
(3) בשנת 1995 השיקה חברת מייקרוסופט את הדפדפן "אינטרנט אקספלורר", ובכך **נורתה** (נורתה) יריית הפתיחה בקרב על הדפדפן הפופולרי בעולם.

מהו השורש המשותף לכל הפעלים המודגשים? הקף את התשובה הנכונה.

י-ר-ת י-ר-י/ה ר-ו-י/ה ר-ת-י/ה

כתוב את הבניין של כל אחד מן הפעלים המודגשים.

לירות _____, הורה _____, נורתה _____

כתוב את שם הפועל של הפועל הורה.

לפניך משפט, ובו מודגשת מילה.

בהרצאה דיבר **הורה** (הורה) על ההתמכרות של בנו למשחקי המחשב.

ציין מהו השורש של המילה הורה במשפט זה.

ב. לפניך משפט, ובו שתי מילים מודגשות בקו.

מהירות גלישה גבוהה מאפשרת תגובות מהירות על המהלכים במשחק.

ציין מעל כל מילה המודגשת בקו את חלק הדיבור שלה: פועל, שם עצם, שם תואר.

3. א. לפניך היגדים שהוצגו למשתתפים בסקר שמטרתו לבדוק את מידת התמכרותם לטלפון החכם.

בהיגדים הודגשו מילים במשקלי שמות פעולה.

- ה**התעסקות** (התעסקות) בטלפון החכם שלי תופסת חלק חשוב בחיי.
- קשה לי להימנע מ**שימוש** (שימוש) בטלפון החכם שלי גם בזמן **בילוי** (בילוי).
- פגישה** (פגישה) עם אנשים, **שיחה** (שיחה) עם חברים ועוד.
- אני בודקת כל הזמן אם יש לי **הודעות** (הודעות).

(1) בטבלה שלפניך מיון את המילים המודגשות לפי הבניינים.

קל	פיעל	הפעיל	התפעל

(2) ציין את השורש של כל אחת מן המילים שלפניך.

בילוי (בילוי) _____ **שיחה** (שיחה) _____
הודעות (הודעות) _____

ב. לפניך רשימת שמות של משחקי ילדים, ובה מילים מודגשות.

חבילה עוֹבְרֶת, מְחַבְּאִים, סבתא סוֹרְגֶת,
צוֹלְלוֹת, פרה עוֹנֶרֶת, איש תְּלוּי

(1) מבין המילים המודגשות העתק שתי מילים שאינן צורות בינוני.

(2) מבין צורות הבינוני שברשימה הקף את צורת הבינוני (ההווה) הסביל.

4. א. לפניך קטע שחסרים בו פעלים. קרא אותו, וכתוב בכל מקום ריק את הפועל המתאים על פי השורש שבסוגריים. אין צורך לנקד.

משחקי המחשב החינוכיים _____ (פ-ת-ח) לצורך השגת מטרות חינוכיות ולימודיות. הם נועדו _____ (ס-י-ע) לתלמידים ללמוד נושאים מסוימים, _____ (ב-י-ו-ן) אירועים היסטוריים או _____ (ר-כ-ש) מיומנות כלשהי. משחקי המחשב החינוכיים _____ (ח-ש-ב) כיום לכלי עזר חשובים בהוראה.

מחקרים רבים מלמדים על תרומתם של משחקי המחשב החינוכיים לחויית הלמידה של התלמידים. על פי המחקרים, משחקים אלה _____ (י-ו-ס-ף) הנאה ללמידה, ומגבירים את המוטיבציה של התלמידים ללמוד.

נוסף על כך משחקים אלה _____ (א-פ-ש-ר) לתלמידים _____ (נ-ס-י-ה) וגם _____ (כ-ש-ל), שלא כמו כלים לימודיים אחרים, למשל מבחנים.

ב. לפניך קטע שחסרים בו שמות עצם. קרא אותו, וכתוב בכל מקום ריק את השם המתאים על פי השורש שבסוגריים. אין צורך לנקד.

ההחלטה של ארגון הבריאות העולמי של האו"ם להכיר ב _____ (י-ו-פ-ע) ההתמכרות למשחקי מחשב כהפרעת נפש, מעוררת _____ (ח-ל-ק) בקרב החוקרים. המצדדים בהחלטה מצביעים על _____ (ק-ר-י-ה) שבהם נפגעו אנשים בשל _____ (ר-ג-ל) המשחק שלהם. כמו למשל מותם של שני גברים בטיוואן לאחר ימים ארוכים של משחקים בקפה אינטרנט. לעומת זאת, המתנגדים להחלטה טוענים שלא נמצאה כל _____ (י-ו-כ-ח) שהתמכרות למשחקי וידאו היא בעיה נפשית ממשית. למרות ה _____ (י-ו-כ-ח) המתמשך בין שני הצדדים דבר אחד ברור: להתמכרות למשחקים יש קריטריונים ייחודיים מאוד, ורק שיעור נמוך מן האוכלוסייה עומד בהם. רוב הגיימרים אינם נחשבים מכורים.

5. א. לפניך קטע על פי טקסט 3, ובו מילים מודגשות.

האם **השתעשעות** "חסרת מחשבה" במשחקי מחשב שמטרתם לגבור על זומבים ו**חייזרים** יכולה לשפר את כישורי החשיבה? על פי מחקרים, משחקי מחשב שיפרו **מגוון** כישורים בקרב אנשים ששיחקו בהם **בקביעות**. יכולת הריכוז שלהם – **עיקרון** חשוב בלמידה – השתפרה, וכן השתפרה **מהירות** עיבוד המידע שלהם. אחת החברות מפתחת משחק **טיפולי** שמקורו במשחק **מסחרי** ומטרתו לשפר את הקשב, אולם יידרש עוד זמן עד שה**קהילה המדעית** תכיר באופן רשמי במשחקים כאלה.

מייץ בטבלה שלפניך את המילים המודגשות על פי דרך התצורה.

שורש ומשקל	בסיס וצורת סופי	הלחם בסיסים

- ב. "גיימר" (gamer) הוא חובב מושבע של משחקי וידאו ושל משחקי מחשב ומקדיש זמן רב למשחקים עצמם, לדיון בהם ולקריאה עליהם.
- בשל הצורך בחלופה עברית למילה "גיימר", הציעה האקדמיה ללשון העברית שתי אפשרויות והעמידה אותן לבחירת הציבור. **מְשַׁחֵקוֹן מְשַׁחֵקָאִי**
- (1) ציין באיזו **דרך תצורה** בחרה האקדמיה ללשון העברית ליצור את שתי החלופות האלה. _____
- (2) בחר ב**אחת** מן החלופות, ו**פרט** את דרך תצורתה. _____

מערכת הצורות – מותאם 70% – 11

1. לפניך שבעה משפטים. בכל משפט יש פועל מודגש (ובסוגריים אותו הפועל מנוקד).
ציין בטבלה את השורש ואת הבניין של כל אחד מן הפעלים המודגשים.

	הפועל	השורש	הבניין
(1)	הדרך שבה אנו צורכים מידע השתנתה (הִשְׁתַּנְתָּה) לחלוטין מאז כניסתו של האינטרנט לחיינו.		
(2)	אופן הצגת החדשות מהירח נועד (נוֹעַד) ליצור אמינות.		
(3)	בעיתון לא פורסמה (פֻּרְסְמָה) כל התנצלות.		
(4)	לעיתים הקוראים אינם חשים (חִשְׁיִם) בסאתירה.		
(5)	מנהיגים מערערים (מְעַרְעְרִים) את הלגיטימיות של גופי תקשורת.		
(6)	בהודו הובילו (הוֹבִילוּ) ידיעות כזב לידי מקרי אלימות מזעזעים בקרב אזרחים.		
(7)	כבר בימי מלחמת העולם השנייה פורסם מידע מוטעה כדי להרים (לְהָרִים) את מורל החיילים.		

2. א. לפניך ארבעה משפטים, ובהם פעלים מודגשים.

- (1) החדשות "מן הירח" הוצגו באופן שנועד **לשוות** (לְשׁוֹוֹת) להן אמינות.
- (2) בכתבה **הושו** (הִשְׁוּוּ) מחירי הדירות בארץ למחירי הדירות בחוץ לארץ.
- (3) בשיעור ביולוגיה **ישווה** (יִשְׁוֶה) המורה את פעילות הלב לפעילות של משאבה.
- (4) הישגיו של התלמיד בלימודים **השתוו** (הִשְׁתַּוּוּ) להישגיו בשנה שעברה.

- ציין את השורש המשותף לכל הפעלים המודגשים. _____
- ציין את ה**בניין** של כל אחד מן הפעלים המודגשים.
לשוות (לְשׁוֹוֹת) _____ **הושו** (הִשְׁוּוּ) _____
ישווה (יִשְׁוֶה) _____ **השתוו** (הִשְׁתַּוּוּ) _____
- כתוב שם עצם מן השורש של הפעלים המודגשים. _____

ב. לפניך ארבעה משפטים, ובהם פעלים מודגשים.

- (1) בימינו הידיעות **מופצות** (מוֹפְצוֹת) במהירות.
- (2) לאחר פרסום הכתבה הוא קיווה שהאדמה **תפצה** (תִּפְצָה) את פיה ותבלע אותו.
- (3) חברת פייסבוק **פיצתה** (פִּצְתָה) את התובע בגין פרסום לשון הרע.
- (4) זוהי תופעה **נפוצה** (נִפְּוֶצָה).

בטבלה שלפניך, מייין את הפעלים המודגשים לשתי קבוצות על פי השורש.

פ-צ-י/ה	פ-ו-י

3. א. (1) לפניך שתי קבוצות של שמות פעולה. בכל קבוצה יש שם פעולה

יוצא דופן מבחינת הבניין.

בכל אחת מן הקבוצות, הקף את שם הפעולה היוצא דופן מבחינת הבניין, וציין את הבניין המשותף לשמות הפעולה האחרים.

I. הוֹרְדָה, הַטְעִיָה, הַתְאָם, הַבְנָה, הַלִיכָה
הבניין המשותף: _____

II. תַרְגוּם, פְּרִיטָה, בְעֵרָה, תְאֹר, בְקָשָה
הבניין המשותף: _____

(2) ציין את השורש של כל אחד משמות הפעולה שלפניך.

הַטְעִיָה _____ הַבְנָה _____

ב. לפניך הנחיה לזיהוי ידיעת כזב, ובה מילים מודגשות.

שְׁיִמּוּ לֵב לְכוֹתֶרֶת. בְּדַקּוֹ אִם הִיא קְשׁוּרָה לְתוֹכָן או אִם הִיא מְגֻזְמָת, דְרָמָטִית, מְעַצְבֶּנֶת בְּמִיּוּחַד או לֹא רְאָלִית.

(1) מבין המילים המודגשות בהנחיה העתק את שני שמות התואר שהם

צורות בינוני, וציין את הבניין של כל אחד מהם.

צורת בינוני: _____ הבניין: _____

צורת בינוני: _____ הבניין: _____

(2) ציין שתי נקודות דמיון בתצורתם של שמות התואר האחרים (שאינם צורות בינוני)

שבהנחיה.

(3) ציין את השורש ואת הבניין של הפועל שְׁיִמּוּ שבהנחיה.

השורש: _____ הבניין: _____

(4) באיזה זמן (דרך) נוטים הפעלים שְׁיִמּוּ, בְּדַקּוֹ שבהנחיה?

(5) בעברית יש דרכים נוספות לניסוח הנחיות.

כתוב בדרך אחרת את ההנחיה: " בְּדַקּוֹ אִם הִיא קְשׁוּרָה לְתוֹכָן".

4. א. לפניך קטע שחסרים בו פעלים. קרא אותו, וכתוב בכל מקום ריק את הפועל המתאים

על פי השורש שבסוגריים. אין צורך לנקד.

לפני כמה חודשים _____ (י-ד-ע) חברת פייסבוק על השקת פלטפורמה חדשה

לפיתוח "בוטים", ובכך הצליחה להביא לקדמת הבמה את תחום הבוטים כולו. מאותו רגע

אנו _____ (ע-ו-ד) לחברות נוספות המחליטות לפתח בוטים משלהן. בוט הוא

למעשה תוכנת מחשב ה _____ (א-פ-ש-ר) למשתמש לעשות פעולות או משימות

באמצעות שיחה עימה בכתב או בקול.

הבוט יכול לעשות עבורנו מגוון רחב של פעולות כמו _____ (ז-מ-ן) בעבורנו

טיסה ומלון, _____ (מ-ל-ץ) לנו על סרטים, ואפילו _____ (ב-נ-י/ה)

בשבילנו אתר אינטרנט. הסיבה שהבוט זוכה לפריחה היא שמשתמשים רבים מעדיפים

_____ (ש-ו-ח) כמה שניות עם בוט ולבקש ממנו את השירות הרצוי,

מלהוריד אפליקציה [יישומון] לשימוש חד־פעמי.

ב. לפניך קטע שחסרים בו שמות עצם. קרא אותו, וכתוב בכל מקום ריק את השם המתאים על

פי השורש שבסוגריים. אין צורך לנקד.

עם _____ (כ-נ-ס) האינטרנט לחיינו חל _____ (ש-נ-י/ה) מהותי

במפת התקשורת. בצד כלי התקשורת המסורתיים קמה תשתית טכנולוגית חדישה

המאפשרת ל _____ (א-ר-ג-ן) תקשורת חדשים לפעול ללא חוקים וללא

כללי _____ (פ-ק-ח). בשנים האחרונות מתלבטים ברחבי העולם כיצד להחיל

חוקים על _____ (פ-ע-ל) רבות המתבצעות באינטרנט.

_____ (ל-ב-ט) זו נובעת מהעובדה שהטכנולוגיה החדשה מאפשרת

_____ (פ-ר-ס-ם) של מידע בהיקף עצום וב _____ (ע-ל-י/ה) אפסית.

אומנם אלה הם _____ (י-ת-ר) חשובים, אולם כאשר כל אדם יכול לבנות אתר משלו

ולכתוב ככל העולה על רוחו, נדרשים כללים שיסייעו לציבור להבחין בין מידע אובייקטיבי

ובין דעה אישית.

"פקודת העיתונות" היא פקודה אשר נחקקה בימי שלטון המנדט הבריטי בארץ־ישראל, ונועדה לאפשר לשלטונות לפקח **ביעילות** על העיתונות בארץ. על פי פקודה זו, כדי להוציא לאור עיתון נדרש רישיון מן הממשל ולשלטון יש **זכות** להפסיק את פעולתו של העיתון, אם לדעתו הוא מפרסם ידיעות המהוות סכנה לשלום הציבור. עם הקמת המדינה בשנת 1948 אימצה ממשלת ישראל פקודה זו. במהלך השנים הוטחה **ביקורת** קשה על קיום הפקודה. המבקרים טענו שהיא גורמת ל**התערבות** יתר של השלטון בחופש הפעולה של אמצעי התקשורת, שהיא משפיעה על **זהות** העיתונים, וכן שהיא מנוגדת לערך העיתונות ה**חופשית**. בסופו של דבר, בוטלה הפקודה בשנת 2017.

מייך בטבלה שלפניך את המילים המודגשות על פי דרך התצורה שלהן.

שורש ומשקל	בסיס וצורן סופי

ב. (1) לפניך רשימת צירופים ובכל צירוף מילה מודגשת.

מבין המילים המודגשות הקף את שלוש המילים שהצורן הסופי בהן הוא צורן נטייה.

גרונני יבש מידע שקרי סוכנות ידיעות

רשתות חברתיות תפוצה רחבה של מידע מדען חלל

(2) לפניך משפט ובו מילה מודגשת.

אדם זה פיקח, רהוט בדיבורו, ו**דעתן**.

מהו סוג הצורן הסופי במילה **דעתן** שבמשפט הנתון?

הקף את התשובה הנכונה.

צורן גזירה / צורן נטייה

כתוב משפט או צירוף, ושכך בו את המילה **דעתן** כך שסוג הצורן הסופי בה

יהיה אחר מזה שהקפת.

מערכת הצורות – מותאם 70% – 12

1. לפניך שבעה משפטים. בכל משפט יש פועל מודגש (ובסוגריים אותו הפועל מנוקד). ציין בטבלה את השורש ואת הבניין של הפעלים המודגשים.

	הפועל	השורש	הבניין
(1)	המנהיג הנרקיסיסט מאופיין (מֵאָפֵן) בחשיבות עצמית.		
(2)	סביר להניח שאנשים ירימו (יִרְיִמוּ) גֶבֶה.		
(3)	מנהיגים צנועים נכונים (נִכְוֵנִים) להקשיב לדעות של אחרים.		
(4)	שוו (שׁוּוּ) בנפשכם שאדם כלשהו יטען שהוא בעל כריזמה.		
(5)	העולם סביבנו ייעשה (יִיעָשֶׂה) מקום טוב יותר, אם מנהיגים צנועים ינהלו אותו.		
(6)	בגלל צרכים פסיכולוגיים ש טבועים (טְבוּעִים) בנו, אנחנו בוחרים במנהיגים כריזמטיים.		
(7)	מנהיג הבטוח בעצמו אינו צריך להוכיח (לְהוֹכִיחַ) את צדקת דרכו.		

2. א. לפניך חמישה משפטים, ובהם פעלים מודגשים.

- (1) חברי כנסת **עונים** (עֹנִים) כיום על שאלות גם באמצעות האינטרנט.
- (2) מנהיגים נרקיסיסטים **מונעים** (מוֹנְעִים) גם מן הצורך בכוח ושליטה.
- (3) החוק אינו **מונע** (מוֹנֵעַ) מחברי מפלגה לטוס לכינוסים בחו"ל.
- (4) כלי הרכב של פמליית ראש הממשלה **נעים** (נָעִים) ברחובות בליווי משטרתני.
- (5) דברי המנהיג **נעמו** (נְעֻמוֹ) לציבור.

בטבלה שלפניך, מייין את הפעלים המודגשים לשלוש קבוצות על פי הגזרה.

שלמים	נחי ע"י/ו	נחי ל"י/ה

- ב. • לפניך שני משפטים.

- (1) מנהיגים אותנטיים **נועצים** (נוֹעְצִים) בדעתם של אחרים.
- (2) בזמן שיחה אנחנו בדרך כלל **נועצים** (נוֹעְצִים) עיניים בבן שיחנו.

השלם את הטבלה שלפניך.

הפועל	שורש	בניין	גוף
נועצים (משפט 1)			
נועצים (משפט 2)			

- הקף את שם הפועל של הפועל **נועצים** (נוֹעְצִים) שבמשפט (1).

להיוועץ (לְהוֹעֵץ), לייעץ (לְיַעֵץ), לנעוץ (לְנַעֵץ), להתייעץ (לְהִתְיַעֵץ)

3. א. לפניך קטע קצר, ובו מודגשות שלוש מילים בצורת הבינוני.

מיכל **מאמינה** (מֵאֲמִינָה) שהחלטות של רונן יהיו נכונות מכיוון שהוא מתייעץ עם הצוות, ויש לו סיכוי להשיג תוצאות טובות בעבודתו.
הוא הוכיח שהוא **מנהל** (מְנַהֵל) טוב, אבל הוא גם אדם **מופנם** (מִפְּנָם), והיא חוששת שאנשי הצוות לא יתחברו אליו.

שבץ בטבלה שלפניך את שלוש המילים המודגשות בקטע, וציין בנוגע לכל אחת מהן את השורש ואת הבניין שלה.
כמו כן בעמודה האחרונה הקף את חלק הדיבור של כל אחת מן המילים ששיבצת.

צורת הבינוני	שורש	בניין	הקף את חלק הדיבור הנכון
			שם עצם / שם תואר / פועל
			שם עצם / שם תואר / פועל
			שם עצם / שם תואר / פועל

ב. לפניך ארבעה משפטים, ובהם שמות פעולה.

- טריאתלון הוא ענף ספורט אולימפי המשלב שחייה, רכיבה על אופניים וריצה (ריצה).
- בהתנהגות הוותרן יש משום ריצוי (ריצוי) אחרים על חשבון טובתו האישית.
- לשכת רואי החשבון יוזמת מהלך של הרצת (הרצת) מועמד מטעמה לנשיאות הלשכה.
- יש אירועים שמצריכים התרוצצות (התרועעות) רבה בין חנויות.

• הקף את שם הפעולה היוצא דופן מבחינת השורש.

• מהו השורש המשותף לשלושת שמות הפעולה האחרים? הקף את התשובה הנכונה.

ר-ו-ץ ת-ר-ץ ר-צ-י/ה

4. א. לפניך קטע שחסרים בו פעלים. קרא אותו, וכתוב בכל מקום ריק את הפועל המתאים, על פי השורש שבסוגריים. אין צורך לנקד.

"אתם אומרים שאתם אוהבים את הילדים שלכם יותר מכול, אך אתם גוזלים מהם את עתידם", _____ (ט-ו-ח) גִּרְטָה תוֹנֵבֶרְג בת ה-16 משוודיה בחבורת פוליטיקאים מעונבת שהתכנסה בפולין כדי _____ (ד-ו-ג) בהתחממות כדור הארץ.

גרטה _____ (פ-ג-י/ה) אצבע מאשימה אל בעלי אינטרסים כלכליים ואמרה שבני דורה והדורות הבאים עתידים לשלם את המחיר.

זה עשרה חודשים הנערה השוודית _____ (י-ב-ל) את מאבק התלמידים לצדק אקלימי. היא _____ (י-ס-ד) תנועת מחאה נגד שינויי האקלים, תנועה המעודדת בני נוער _____ (מ-ח-י/ה) על אדישות הממסד בנוגע למשבר האקלים.

(מעובד על פי נורית רובין-ווילסון, "גרטה יוצאת להציל את העולם", גלובס, 9/6/2019)

ב. לפניך קטע שחסרים בו שמות. קרא אותו, וכתוב בכל מקום ריק את השם המתאים, על פי השורש שבסוגריים. אין צורך לנקד.

פיתוח מנהיגות אינו דבר פשוט, הוא מצריך _____ (ב-ו-ג) ואבחון עצמי, לימוד, רכישת ידע ו _____ (ג-ס-י/ה).

אנחנו מצפים ממנהיג שיתמיד ויפתח את ה _____ (י-כ-ל) שלו ולא יסתפק ב _____ (כ-ש-ר) המולדים שלו. כמו כן אנחנו מצפים ממנהיג שיבחן את _____ (ג-ק-ד) החוזק והחולשה שלו כל הזמן, שיהיה פתוח לכל מיני אתגרים ויהיה מוכן לקבל _____ (ב-ק-ר) על אופן ההנהגה שלו ועל ה _____ (ג-ה-ג) שלו כלפי אחרים.

(מעובד על פי יעל מהודר, "ניהול ומנהיגות", גלובס, 9/12/2018)

מערכת הצורות – מותאם 70% – 13

1. לפניך שבעה משפטים. בכל משפט יש פועל מודגש ובסוגריים אותו הפועל מנוקד. ציין בטבלה את השורש ואת הבניין של כל אחד מן הפעלים המודגשים.

הפועל	השורש	הבניין
כמויות האשפה מעידות (מעידות) שמדובר בתופעה רחבה.		
הסיור נערך בלילה שבו מפנים (מפנים) את הפסולת.		
הסיור אינו מותיר (מותיר) ספק בנוגע לשאלה היכן ערכו התושבים את קניותיהם.		
ברשתות המרכולים צומצם (צמצם) השימוש בשקיות ניילון.		
ד"ר יעל פרג מתמחה (מתמחה) בכלכלת הסביבה.		
הפגיעה בעסקים מקומיים מעוררת (מעוררת) מחאה בארצות הברית.		
במחקר השתתפו (השתתפו) 500 נערים ונערות.		

1.

5. א. לפניך שלושה משפטים, ובהם מילים מודגשות.

- (1) הציבור מחפש מנהיג שהוא **ביצועיסט** (בצועיקסט).
- (2) הציבור מעדיף הנהגה שבה ה **מדינאי** (מדינאי) מחויב למדיניותו המוצהרת.
- (3) אחד מראשי ממשלת בריטניה היה **בנקאי** (בנקאי) בצעירותו.

מיין בטבלה שלפניך את המילים המודגשות.

בסיס לועזי וצורן עברי	בסיס עברי וצורן לועזי	בסיס עברי וצורן עברי

ב. לפניך משפט.

ההנהגה **מסירה** (מסירה) מעליה אחריות.

במשפט זה מודגשת המילה **מסירה**. ציין את השורש ואת הבניין של מילה זו.

השורש: _____ הבניין: _____

בהקשר אחר המילה **מסירה** משמשת שם פעולה.

כתוב את השורש של שם פעולה זה. _____

ג. האקדמיה ללשון העברית אישרה את השימוש במילה **ראשה** (ראשה) –

(ראשת ממשלה, ראשת עיר).

מהו סוג הצורן הסופי (גזירה או נטייה) במילה **ראשה**, ומהי משמעות צורן זה?

סוג הצורן הסופי: _____ משמעות הצורן: _____

ד. לפניך ארבעה שמות.

מקצוע (מקצוע), **מרגוע** (מרגוע), **קולנוע** (קולנוע), **צנוע** (צנוע)

• הקף את השם היוצא דופן מבחינת דרך התצורה.

• מהי דרך התצורה של השמות האחרים? הקף את התשובה הנכונה.

שורש ומשקל בסיס וצורן סופי הלחם בסיסים

2. לפניך חמישה משפטים, ובהם פעלים מודגשים.

- בזכות המבחר הגדול באתרי הקניות אני תמיד **מוצאת** (מוֹצֵאת) את מה שאני מחפשת.

- אנשים רבים הודו כי הם מעדיפים לציין כתובת **מומצאת** (מְמַצֵאת) ולא את כתובתם האמיתית.

- בני הנוער בישראל **מוציאים** (מוֹצִיאים) על קניות באינטרנט סכום חודשי קטן בהרבה מן הסכום שבני הנוער מוציאים בארצות הברית.

- באתרי קניות רבים יש הסברים למי שאינם **מתמצאים** (מְתַמְצֵאים) בקניות ברשת.

- אם לא **נמצא** (נִמְצָא) מתנה מתאימה בחנות בקניון, נחפש בחנויות המקוונות.

א. ציין ליד כל משפט את הבניין של הפועל המודגש בו.

ב. (1) מבין חמשת הפעלים המודגשים במשפטים, איזה פועל יוצא דופן מבחינת השורש?

(2) ציין את השורש שלו. _____

(3) ציין את השורש המשותף לארבעת הפעלים המודגשים האחרים. _____

ג. ליד כל אחד משני הפעלים שלפניך, כתוב את שם הפועל שלו ואת שם הפעולה באותו הבניין.

מוצאת (מוֹצֵאת) _____, _____

מוציאים (מוֹצִיאים) _____, _____

3. א. לפניך משפט, ובו שתי מילים מודגשות.

- המוצרים ה**אַרוֹזִים** נ**אַרְזִים** מחדש לצורך שליחתם בדואר.

(1) ציין **נכון** או **לא נכון** ליד כל אחד מן המשפטים שלפניך.

- שתי המילים שייכות לאותו הבניין. _____
- שתי המילים גזורות מאותו השורש. _____
- לשתי המילים יש משמעות סבילה. _____
- שתי המילים משמשות במשפט באותו חלק דיבור. _____

(2) בחר באחד מן המשפטים ה**לא נכונים**, והסבר בעזרת שימוש במונחים דקדוקיים מדוע הוא אינו נכון.

ב. לפניך משפט מטקסט 1.

הפער בין **שְלֹחַ** יבשתי לשילוח אווירי מבחינת פליטת גזי חממה הוא עצום. לפניך ארבע מילים מודגשות שנגזרו מן השורש ש-ל-ח.

שְלֹחַ, שְלִיחוֹת, הַשְתְלַחוֹת, שְלִיחָה של חבילות מחור"ל נעשתה נפוצה.

(1) איזו מן המילים המודגשות אינה נוטה במשקלי שמות הפעולה?

הקף אותה.

(2) ציין מעל כל אחד משלושת שמות הפעולה את הבניין שאליו הוא שייך.

ג. לפניך שני משפטים, ובכל משפט מילה מודגשת.

- הילדים הם קהל אידיאלי בעבור **משווקים** (מְשֻׁוקִים).
- בני הנוער הם **צרכנים** (צִרְכָנִים) מתוחכמים.

(1) מבין המילים המודגשות במשפטים הקף את המילה שהשורש שלה הוא **גזר שם**.

(2) ציין מעל המילה שהשורש שלה גזר שם את שם העצם שממנו נגזר השורש שלה.

4. א. לפניך קטע שחסרים בו פעלים. קרא אותו, וכתוב בכל מקום ריק את הפועל המתאים על פי השורש שבסוגריים. אין צורך לנקד.

כדאי לנו לפעמים לעצור לרגע ו _____ (ב-ו-ן) בחפצים שאנחנו קונים ומכניסים אלינו הביתה. כשאני _____ (ש-ו-ט) בדירתי, מביטה ברהיטים, פותחת ארונות ובוחרת את תכולתם, אני _____ (ג-ל-י/ה) כי מעטים מאוד החפצים שאני _____ (י-כ-ל) לומר עליהם בבטחה כי לא אזרוק אותם לעולם. למשל, את הכיסא החום שהיה פעם של סבא שלי לעולם לא _____ (ר-צ-י/ה) להשליך לפח. אם הכיסא הזה _____ (ש-ב-ר), אני _____ (ת-ק-ן) אותו. מחשבה זו מעט חריגה בתרבות הצריכה שלנו, שבה גורמים לנו לזרוק כמה שיותר, כדי שנקנה כמה שיותר. אילו היינו _____ (ס-פ-ק) רק במעט פריטים מכל דבר, ומתקנים את מה שמתקלקל, כל השיטה הכלכלית של תרבות זו הייתה _____ (ק-ר-ס).

(מעובד על פי ארנה קוין. תרבות הצריכה או תרבות הזבל? מתוך האתר מסע אחר)

ב. לפניך קטע שחסרים בו שמות עצם. קרא אותו, וכתוב בכל מקום ריק את השם המתאים על פי השורש שבסוגריים. אין צורך לנקד.

"תרבות הצריכה" הוא מונח המתאר את התנהגות הצרכנים בעולם המערבי. התנהגות זו מתאפיינת ב _____ (ק-נ-י/ה) מרובה של מוצרים שאינם הכרחיים. ה _____ (ב-ק-ר) על "תרבות הצריכה" היא שתרבות זו מייחסת חשיבות יתר לחומריות ומעודדת אנשים לרכוש מוצרים שהם מעבר ל _____ (י-כ-ל) הכספית שלהם. הגורם העיקרי שמעודד צריכה בקרב הציבור הוא הפרסומות המופצות באמצעי ה _____ (ק-ש-ר) ההמוניים: העיתונות, הטלוויזיה והמרשתת. בשנים האחרונות דווקא הקולות של אנשים התומכים ב"תרבות הצריכה" מתרבים. לדבריהם, לאיש אין _____ (ז-כ-י/ה) להחליט בעבור אחרים אילו מוצרים הכרחיים להם ואילו אינם הכרחיים. כמו כן הם טוענים שהכלכלה העולמית מתבססת על "תרבות הצריכה", ובלעדיה לא הייתה מתאפשרת _____ (פ-ת-ח) בתחומים רבים החשובים לאנושות, כגון מדע, _____ (ר-פ-א) ואף אומנות.

(מעובד על פי הערך "תרבות הצריכה" באתר ויקיפדיה)

5. א. לפניך ארבע מילים מודגשות מחידושי האקדמיה ללשון העברית.

מְכֻוֹלִית (בלועזית: מינימרקט)

דְּרָגְנוּעַ — גֶּרֶם חשמלי של מדרגות עולות או יורדות.

מִגְדָּנִיָּה (בלועזית: קונדיטוריה)

מִחְנָאוֹת (בלועזית: קמפינג)

(1) מבין ארבע המילים הקף את המילה שלא נוצרה בדרך של בסיס וצורן סופי.

(2) ציין את דרך תצורתה של המילה שהקפת. _____

(3) העתק את שלוש המילים האחרות, וציין את משמעות הצורן הסופי שבכל אחת מהן.

המילה: _____ משמעות הצורן הסופי: _____

המילה: _____ משמעות הצורן הסופי: _____

המילה: _____ משמעות הצורן הסופי: _____

ב. לפניך שלושה זוגות של צירופים, ובכל זוג מודגשות שתי מילים.

בכל זוג הקף את המילה שמקורה בלעז.

זוג 1: גַּז החנקן / המגָזר הפרטי

זוג 2: בתי מָלוּן / שקית נִילוֹן

זוג 3: סדרת דְּרָמָה / מְהוּמָה רבה

ג. שמות בעלי המקצוע והעיסוק בעברית נוצרו בדרכי תצורה מגוונות.

(1) לפניך שלושה שמות של בעלי מקצוע. ציין ליד כל שם את דרך התצורה שלו.

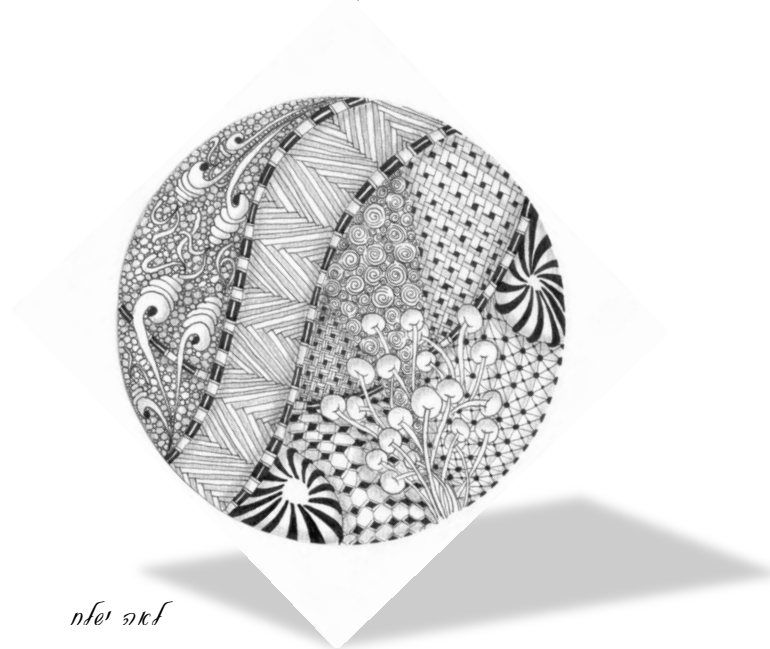
קִנְיָן _____

מִנְכָּ"ל _____

בִּימָא _____

(2) בחר באחד משמות בעלי המקצוע, והסבר בפירוט את דרך התצורה שלו.

המשך יבוא.

לאה ישראלי

לאה ישראלי / קל וחומר בלשון

www.bagrut11.com